

Κατάσταση Προόδου Έργου

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (ΣΕΠ)
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2021

Ολοκληρώθηκε ο εθνικός στρατηγικός σχεδιασμός

- Καταρτίστηκε το εθνικό στρατηγικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης ([ΣΔΑΜ](#)).
  - Εντάχθηκε στο ευρύτερο πλαίσιο της [Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας](#), του [Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα](#) (ΕΣΕΚ) και του αναπτυξιακού σχεδίου της χώρας.
  - Καταρτίστηκε ως Έργο της Συντονιστικής Επιτροπής ΣΔΑΜ (σε εφαρμογή σχετικής [ΠΥΣ](#)) με συγκεκριμένο περιεχόμενο και διαδικασία υλοποίησης και παρακολούθησης.
  - Εγκρίθηκε από την Κυβερνητική Επιτροπή και το Υπουργικό Συμβούλιο.
  - Οργανώνει στρατηγικά την διαφοροποίηση του παραγωγικού προτύπου των περιοχών ΔΑΜ, με βραχυπρόθεσμες, μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες δράσεις.
  - Εξειδικεύεται σε 5 αναπτυξιακούς άξονες: «καθαρή» ενέργεια, βιομηχανία και εμπόριο, «έξυπνη» γεωργία, βιώσιμος τουρισμός, τεχνολογία και εκπαίδευση.
  - Επικαιροποιείται κατά τακτά χρονικά διαστήματα από την Συντονιστική Επιτροπή, έως ότου τεθεί σε λειτουργία το Παρατηρητήριο ΔΑΜ.
  - Διακρίνεται σε εθνικό σκέλος και σε συγχρηματοδοτούμενο σκέλος από την Ε.Ε.
- Κινητοποιήθηκε κάθε διαθέσιμη πηγή χρηματοδότησης
  - Χρηματοδότηση από το εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, από πόρους του ΕΣΠΑ 2014-2020 και από πόρους του Πράσινου Ταμείου για τις λιγνιτικές περιοχές
  - Χρηματοδότηση από τους τρεις πυλώνες του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης (ΜΔΜ), ως εξής: ενισχύσεις από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (πυλώνας 1), στήριξη επενδύσεων από το Ειδικό Καθεστώς InvestEU (πυλώνας 2), δανειακή διευκόλυνση Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για την χρηματοδότηση δημοσίων έργων (πυλώνας 3)
  - Μόχλευση πόρων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ+) της προγραμματικής περιόδου 2021-2027
  - Πρόσθετη χρηματοδότηση από το Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) της Ε.Ε.
  - Συμπληρωματική χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
  - Αποδέσμευση από τη ΔΕΗ υπέρ των ενεργειακών Περιφερειών και Δήμων των κονδυλίων από το «Ειδικό Τέλος Δικαιωμάτων Έρευνας και Εκμετάλλευσης Λιγνίτη» (Λιγνιτικός Πόρος)
- Καταρτίστηκε το πρώτο Πρόγραμμα Δίκαιης Μετάβασης 2021-2027 ([ΠΔΑΜ](#))
  - Αποφασίστηκε να εκπονηθεί ως διακριτό Πρόγραμμα στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027 (ΠΥΣ 49, ΦΕΚ 259_27.12.2020).

- Καταρτίστηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Κανονισμού για το [Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης](#) (ΤΔΜ)¹, ως ένα ενιαίο [προγραμματικό έγγραφο](#) για τη Δίκαιη Μετάβαση των περιοχών που εξαρτώνται από τα ορυκτά καύσιμα (ηπειρωτικές και νησιωτικές περιοχές)
- Παρέχει στις περιοχές ΔΑΜ τα αναγκαία μέσα προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές, τις εργασιακές, τις οικονομικές και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της μετάβασής τους σε μια κλιματικά ουδέτερη και κυκλική οικονομία.
- Περιλαμβάνει τρία αναλυτικά Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης: (α) [Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας](#), (β) [Δήμου Μεγαλόπολης](#) Π.Ε. Αρκαδίας και (γ) [Νήσων Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης](#) όπου λειτουργούν αυτόνομοι πετρελαϊκοί σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής.
- Αναμένεται να εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μετά την ολοκλήρωση των διαβουλεύσεων με τις αρμόδιες υπηρεσίες της.
- **Καταρτίστηκαν τα αναλυτικά Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ)**
  - Αποτελούν τη βάση αναφοράς του Προγράμματος ΔΑΜ και υποδεικνύουν τα εδάφη για τα οποία θα γίνει χρήση των πόρων σύμφωνα με τους ειδικούς κανόνες του Κανονισμού που θεσπίζει το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) της Ε.Ε.
  - Περιγράφουν την διαδικασία μετάβασης, αιτιολογούν την επιλογή των εδαφών παρέμβασης, τεκμηριώνουν τις ανάγκες περιβαλλοντικής αποκατάστασης, οικονομικής διαφοροποίησης και απόκτησης νέων δεξιοτήτων. Τέλος, περιγράφουν τις συνέργειες και τη συμπληρωματικότητα των δράσεων με τους πυλώνες 2 και 3 του ΜΔΜ, τα λοιπά Προγράμματα του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης 2021-2027, του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης.
  - Η έγκριση των ΕΣΔΙΜ από την Ε.Ε. θα επιτρέψει τη στήριξη επενδύσεων στα οικεία εδάφη και από τους τρεις πυλώνες του ΜΔΜ
- **Εκπονείται η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του ΠΔΑΜ**
  - Η ΣΜΠΕ αφορά την εκ των προτέρων εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του Προγράμματος και αφετέρου την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στη διαδικασία προγραμματισμού.
  - Η ΣΜΠΕ υλοποιείται παράλληλα με την κατάρτιση του Προγράμματος με στόχο το συνεχή εμπλουτισμό του και την πρόταση επανορθωτικών δράσεων μέχρι την τελική υποβολή και έγκρισή του.
  - Παράλληλα, για τις δράσεις που προτείνονται στο Πρόγραμμα, αξιολογείται η εφαρμογή της αρχής «do significant harm» στους 6 στόχους του αρ. 9 του Κανονισμού 2020/852 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων.
  - Η μελέτη ΣΜΠΕ ανατέθηκε στην εταιρεία SPEED Σύμβουλοι Ανάπτυξης ΑΕ

Προηγήθηκε μια άρτια επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική προετοιμασία

- **Εκπονήθηκαν εξειδικευμένες μελέτες από αναγνωρισμένους φορείς και οργανισμούς**
  - [Μελέτη υφιστάμενης κατάστασης και προοπτικών περιοχών ΔΑΜ \(ΙΕΝΕ\)](#)
  - Μελέτη [κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων και αντισταθμιστικών δράσεων](#) (ΙΟΒΕ)
  - [A Road Map for a Managed Transition of Coal-Dependent Regions in Western Macedonia](#) (Παγκόσμια Τράπεζα).

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1056 της 24ης Ιουνίου 2021

- The economic impact of lignite phase-out in Greece and the rationale for higher aid intensities in the affected regions (IOBE)

Οι μελέτες αφορούν στην ανάλυση της οικονομικής δραστηριότητας, των κοινωνικών συνθηκών και των ενεργειακών χαρακτηριστικών των περιοχών μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων και των νήσων Αιγαίου και Κρήτης, καθώς και στη διερεύνηση των συνεπειών που συνεπάγεται η απεξάρτησή τους από τον άνθρακα, ενώ εκτιμώνται οι προκλήσεις καθώς και οι αναπτυξιακές ανάγκες και προοπτικές τους.

- **Ενεργοποιήθηκαν διεθνείς συμβουλευτικές εταιρείες**

- Κατάρτιση του ΣΔΑΜ και των ΕΣΔΙΜ λιγνιτικών περιοχών: Boston Consulting Group - Grant Thornton – Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (Request for proposal: Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας)
- Κατάρτιση του ΕΣΔΙΜ νήσων: Deloitte - Exergia (Request for proposal: DG REFORM Ευρωπαϊκή Επιτροπή)
- Κατάρτιση του ΠΔΑΜ: Planet (Request for proposal: Επιτελική Δομή ΥΠΕΝ).

Οργανώθηκε μια πρότυπη διαδικασία διαβούλευσης

- **Δημόσια διαβούλευση ΣΔΑΜ**

Στόχος της δημόσιας διαβούλευσης ήταν η συγκέντρωση και η συσχέτιση εισροών από πολλές και έγκυρες πηγές, η επεξεργασία και η σύνθεσή τους και η διαμόρφωση ενός πλαισίου αρχών και ενός γενικού πλαισίου στρατηγικής για τη δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση.

Ορόσημα δημόσιας διαβούλευσης:

- 04.09.2020: Ολοκλήρωση και συζήτηση προσχεδίου ΣΔΑΜ στην ΣΕΠ
- 07.09.2020: Συζήτηση προσχεδίου με Τεχνικές Ομάδες της Περιφέρειας Δ. Μακεδονίας.
- 03.09.2020: Συζήτηση αναμορφωμένου προσχεδίου στη ΣΕΠ προς υποβολή στην Κυβερνητική Επιτροπή.
- 09.09.2020: Παρουσίαση σχεδίου ΣΔΑΜ σε Συνέντευξη Τύπου.
- 03.10.2020: Έναρξη θεσμικής δημόσιας διαβούλευσης έως τις 10.11.2020.
- 04.10.2020: Ανάρτηση στην ιστοσελίδα www.sdam.gr όλου του υλικού.
- 22.10.2020: Διοργάνωση από το Enterprise Greece και την ΣΕΠ του διαδικτυακού επιχειρηματικού forum «ΔΑΜ και νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες».
- 06.11.2020: Κοινή επιστολή μελών της ΣΕΠ στα υπουργεία / υπηρεσίες / φορείς με στόχο την ενεργοποίησή τους και τη συμβολή τους στη διαβούλευση με σχόλια και προτάσεις.

Στις 40 ημέρες που διήρκεσε η διαβούλευση κατατέθηκαν 100 περίπου σχόλια (85 στην ιστοσελίδα www.sdam.gr) από πληθώρα ιδιωτικών και δημοσίων φορέων. Μετά από απόφαση της ΣΕΠ τα σχόλια αξιολογήθηκαν με κριτήρια την συνάφειά τους με το ΣΔΑΜ (25%) και τους αναπτυξιακούς άξονες (25%), την ποιότητα της τεκμηρίωσης (20%) και τη φερεγγυότητα του φορέα (30%), και βαθμολογήθηκαν σε κλίμακα 1-4. Πρώτα υπολογίστηκε ο σταθμισμένος μέσος όρος των τριών πρώτων κριτηρίων και μετά συνυπολογίστηκε μεσοσταθμικά και το τέταρτο κριτήριο ώστε να προκύψει η τελική βαθμολογία. Τα σχόλια που συγκέντρωσαν αρχική βαθμολογία ≥ 1.4 ή / και συνολική βαθμολογία ≥ 1.9 , προκρίθηκαν προς συζήτηση στη ΣΕΠ, με την πλειονότητα να αφορά στις επενδύσεις και τα κίνητρα.

- 23.11.2020: Συζήτηση των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης στη 10^η ΣΕΠ και απόφαση ενσωμάτωσης στο ΣΔΑΜ των σχολίων που συγκέντρωσαν θετική βαθμολογία.
- 25.11.2020: Παρουσίαση επικαιροποιημένου ΣΔΑΜ στην Κυβερνητική Επιτροπή.
- 07.12.2020: Παρουσίαση ΣΔΑΜ στο Υπουργικό Συμβούλιο και έγκριση.
- 09.12.2020: Παρουσίαση ΣΔΑΜ στη Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής.

- Διαβούλευση ΕΣΔΙΜ / Εννοιολογικού Υπομνήματος ΠΔΑΜ.

Σε εφαρμογή των κανονιστικών απαιτήσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ενεργοποίηση του ΤΔΜ, και έχοντας υπόψη τις κατευθύνσεις των αρμόδιων ελληνικών αρχών (ΕΥΣΑΑ, ΥΠΑΝΕΠ) για τον σχεδιασμό των Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027, ολοκληρώθηκε η αρχική φάση σχεδιασμού και διαβούλευσης των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας, Μεγαλόπολης, Νήσων Βορείου - Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης) και του Συνοπτικού Υπομνήματος Κατανόησης Βασικών Αρχών του ΠΔΑΜ.

- 08.02.2021: Συζήτηση στη ΣΕΠ προσχεδίων ΕΣΔΙΜ Δ. Μακεδονίας και Μεγαλόπολης
- 19.03.2021: Έναρξη θεσμικής διαβούλευσης προσχεδίων ΕΣΔΙΜ έως 19.03.2021, με βάση δομημένο θεματολόγιο – ερωτηματολόγιο για την υποβοήθηση των μελών της εταιρικής σχέσης στην υποβολή σχολίων και παρατηρήσεων.
- 15.02.2021: Κατάρτιση ΕΣΔΙΜ Νήσων από Ομάδας Εργασίας υπό τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.
- 06.04.2021: Έναρξη θεσμικής διαβούλευσης έως 26.04.2021 συνοπτικού εννοιολογικού υπομνήματος (Concept Paper), με βάση δομημένο ερωτηματολόγιο για την υποβοήθηση των μελών της εταιρικής σχέσης στην υποβολή σχολίων και παρατηρήσεων. Το υπόμνημα παρουσιάζει την αρχιτεκτονική ΠΔΑΜ και τις κατευθύνσεις σχεδιασμού της αναπτυξιακής του στρατηγικής και της εφαρμογής της.

Στη διαβούλευση συμμετείχαν φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, εκπρόσωποι επιστημονικών και ακαδημαϊκών φορέων και ερευνητικών κέντρων, επιμελητηρίων, εργατικών κέντρων και σωματείων εργαζομένων, οικονομικών και κοινωνικών εταίρων, περιβαλλοντικών οργανώσεων, φορέων προάσπισης κοινωνικής ένταξης κ.ά., καθώς και υπηρεσίες και μέλη της Ομάδας Σχεδιασμού του ΠΔΑΜ.

Οι φορείς αποτύπωσαν τις προτάσεις τους κυρίως αναφορικά με τις επηρεαζόμενες περιοχές, τις αποκαταστάσεις των εδαφών, τις αναπτυξιακές προκλήσεις, τις προτεραιότητες και τα είδη πράξεων, καθώς και το σύστημα διακυβέρνησης.

Οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συμμετείχαν επίσης στην αρχική αξιολόγηση των σχεδίων, καταθέτοντας συγκεκριμένες προτάσεις και σχόλια για τη βελτίωση των κειμένων και της ανταπόκρισής τους στις Κανονιστικές απαιτήσεις της Ε.Ε.

Ακολούθως, οι κύριες αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στα ΕΣΔΙΜ αφορούν κυρίως στον εμπλουτισμό των στοιχείων με βάση τις μελέτες που εκπονήθηκαν, στην αποτύπωση ενός ολιστικού χρονοδιαγράμματος μετάβασης, στην ενίσχυση της στατιστικής επεξεργασίας και την μεθοδολογία προσδιορισμού των επηρεαζόμενων εδαφών, στην ανάδειξη των στρατηγικών επιλογών για τη μετάβαση των εδαφών, στην ενίσχυση της λογικής παρέμβασης και στην πληρέστερη αποτύπωση των ενδεικτικών παρεμβάσεων.

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την συμμετοχή των φορέων στη διαβούλευση του Συνοπτικού Υπομνήματος ΠΔΑΜ διαμόρφωσαν σημαντικά το 1ο Σχέδιο ΠΔΑΜ. Οι φορείς, στην πλειονότητά τους, κατέδειξαν την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας στις επηρεαζόμενες περιοχές, ως μείζονες προκλήσεις του ΠΔΑΜ, τόσο για την αντιμετώπιση των συνεπειών της μετάβασης, όσο και για την αξιοποίηση των ευκαιριών που αναδεικνύονται.

- Θεσμική διαβούλευση ΠΔΑΜ

Στις 08.06.2021, σε συνέχεια σχετικής απόφασης της Συντονιστικής Επιτροπής, τέθηκαν σε θεσμική διαβούλευση έως 25.06.2021 τα διαμορφωμένα κείμενα των ΕΣΔΙΜ Δυτικής Μακεδονίας, Μεγαλόπολης, Νήσων Βορείου - Νοτίου Αιγαίου & Κρήτης καθώς και το 1ο Σχέδιο Προγράμματος ΔΑΜ 2021-2027 ([εδώ](#)).

Στις 16.06.2021 πραγματοποιήθηκε διαδικτυακό σεμινάριο με τη συμμετοχή όλων των θεσμικών φορέων της εταιρικής σχέσης ενόψει της ολοκλήρωσης της ανωτέρω διαβούλευσης.

Σημειώνεται ότι η κατάρτιση του ΠΔΑΜ υποστηρίχθηκε από Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος (ΟΣΠ) με τη συμμετοχή εκπροσώπων των υπουργείων και των εμπλεκόμενων φορέων των περιοχών ΔΑΜ.

Στις 06.07.2021 το ΠΔΑΜ (μαζί με τα υποκείμενα Εδαφικά Σχέδια για τις περιοχές της Δυτ. Μακεδονίας, της Μεγαλόπολης και των Νησιών Βορείου – Νοτίου Αιγαίου & την Κρήτη) εστάλη στην ΕΕ για την έναρξη της άτυπης

διαβούλευσης με τις αρμόδιες υπηρεσίες της.

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία η διαπραγμάτευση σε επίπεδο Ε.Ε. για το ύψος των πόρων από το ΤΔΜ και για τις επιλέξιμες περιοχές ΔΑΜ

- Εξασφαλίστηκαν ισχυροί πόροι για το ΤΔΜ από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε.²
  - Η Ελλάδα αναδείχθηκε πρώτο Κράτος-Μέλος με μεγάλη διαφορά ως προς την κατά κεφαλήν ενίσχυση από το ΤΔΜ ανά κάτοικο εξορυκτικής περιφέρειας (NUTS-2) με 877 ευρώ/κάτοικο, με μέσο όρο των 31 περιοχών εξόρυξης τα 365 ευρώ/κάτοικο. Ακολουθεί η Τσεχία με 641 ευρώ/κάτοικο³.
  - Η Ελλάδα θα διεκδικήσει επιπλέον πόρους για τη ΔΑΜ οι οποίοι θα κατανεμηθούν στα κράτη-μέλη ανάλογα με την πρόοδο που σημειώνουν στην επίτευξη των κλιματικών τους στόχων, σε εφαρμογή της διάταξης για το Μηχανισμό οικολογικής επιβράβευσης του Κανονισμού ΤΔΜ (άρθρο 5 Καν. ΤΔΜ).
- Εντάχθηκαν στον Κανονισμό ΤΔΜ τα μη διασυνδεδεμένα νησιά ως περιοχές ΔΑΜ
  - Τα νησιά που ηλεκτροδοτούνται κυρίως από πετρελαϊκές μονάδες συμπεριλαμβάνονται στα ΕΣΔΙΜ και εντάχθηκαν στις επιλέξιμες για το ΤΔΜ περιοχές με αποτέλεσμα τη δυνατότητα σχεδιασμού και υλοποίησης στρατηγικών για τη μετάβασή τους στην κλιματική ουδετερότητα.

Εξασφαλίστηκε ισχυρή χρηματοδότηση της ΔΑΜ

- 1,629 εκατ. ευρώ από το Πρόγραμμα Δίκαιης Μετάβασης 2021-2027
  - 830 εκατ. ευρώ από το νέο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ)
  - 545 εκατ. ευρώ επιπλέον πόροι από το ΕΣΠΑ (μόχλευση από το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ+)
  - 254 εκατ. ευρώ από το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ

Η Ελλάδα είναι από τα καλύτερα παραδείγματα άσκησης της δυνατότητας την οποία παρέχει ο Κανονισμός ΤΔΜ για επιπλέον χρηματοδότηση των περιοχών σε μετάβαση από τα Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία της Ε.Ε. (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ+).
- 300 εκατ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
  - Στόχος την πρόσθετης αυτής χρηματοδότησης είναι η περιβαλλοντική αναζωογόνηση και η προετοιμασία (αποκατάσταση) του υποβάθρου των εδαφών στα πεδία εξόρυξης λιγνίτη για την ανάπτυξη νέων χρήσεων γης και των συνακόλουθων οικονομικών δραστηριοτήτων.
- 325 εκατ. ευρώ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για δημόσιες επενδύσεις
  - Η Ελλάδα είναι το πρώτο κράτος-μέλος που ενεργοποιεί τον τρίτο πυλώνα του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης υπογράφοντας, στις 24.06.2021 συμφωνία χρηματοδότησης επενδύσεων στις λιγνιτικές περιοχές.
  - Η συμφωνία την οποία υπέγραψαν στις 24.06.2021 ο Πρόεδρος της Κυβερνητικής Επιτροπής ΔΑΜ και ο Πρόεδρος της ΕΤΕπ, θα κινητοποιήσει επενδύσεις στους τομείς της βιώσιμης ενέργειας, των μεταφορών, της πράσινης κινητικότητας, της κοινωνικής στέγασης, της ανάπτυξης δεξιοτήτων και του περιβάλλοντος.
    - Τα δάνεια συνοδεύονται και από «συνιστώσα» επιχορήγησης σε ποσοστό 25% του κόστους κάθε επένδυσης, αυξάνοντας το ποσό των μη επιστρεπτέων ενισχύσεων που χορηγεί το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

² Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 με ενσωμάτωση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης

³ Έκθεση «EU coal regions: opportunities and challenges ahead» του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Ε.Ε., 2018, JRC.

Εξασφαλίστηκαν διπλάσια σχεδόν επενδυτικά κίνητρα για τις περιοχές ΔΑΜ

- Εξασφάλιση αυξημένων επενδυτικών κινήτρων για τις περιοχές εφαρμογής των ΕΣΔΙΜ

- Το νέο πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα για την περίοδο από 01.01.2022 έως 31.12.2027, προβλέπει επιπλέον ποσοστά ενίσχυσης για τις περιοχές ΔΑΜ από 15% έως και 25% σε σχέση με τα επιτρεπόμενα σήμερα ποσοστά σε αυτές τις περιοχές. Συγκεκριμένα, η ενίσχυση μιας μικρής επιχείρησης στη Δυτική Μακεδονία από 45% αυξάνεται σε 70% και στη Μεγαλόπολη από 55% στο 70%.
- Οι τρεις νησιωτικές Περιφέρειες Βορείου και Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης, επωφελούνται των νέων επενδυτικών κινήτρων ως περιοχές ΔΑΜ, λόγω ένταξής τους στον Κανονισμό ΤΔΜ. Συγκεκριμένα, η επιδότηση μιας μικρής επιχείρησης αυξάνεται στο Βόρειο Αιγαίο από 55% σε 80%, στο Νότιο Αιγαίο από 40% σε 60% και στην Κρήτη από 45% σε 70%.

- Καθολική ισχύς του νέου πλαισίου για κάθε πηγή χορήγησης κρατικών ενισχύσεων

Τα αυξημένα κίνητρα ισχύουν για κάθε πηγή χορήγησης κρατικών ενισχύσεων στις περιοχές ΔΑΜ (λοιπά Ταμεία Συνοχής - Προγράμματα ΕΣΠΑ 2021-2027, ΠΔΕ-Αναπτυξιακός νόμος, κ.λπ.) και όχι μόνο για τις επενδύσεις που θα στηρίξει το ΤΔΜ.

- Ενεργός συμμετοχή της Τεχνικής Γραμματείας ΣΔΑΜ, στη διαβούλευση για τις Κατευθυντήριες Γραμμές περιόδου 2022-2027 και τη διαμόρφωση των ευνοϊκών κινήτρων ενίσχυσης

Η Τεχνική Γραμματεία ΣΔΑΜ αξιοποίησε κάθε διαπραγματευτική δυνατότητα προκειμένου να επιτύχει την ειδική αντιμετώπιση μέσω των παρεχόμενων κινήτρων των ελληνικών περιοχών μετάβασης ως ένα μέτρο αντιστάθμισης.

Με ενεργό συμμετοχή στην Ομάδα Εργασίας του Υπ. Οικονομικών⁴ για τη διαμόρφωση της θέσης της χώρας επί των κατευθυντήριων Γραμμών, τεκμηρίωσε με συγκεκριμένα στοιχεία την αναγκαιότητα αύξησης των μέγιστων εντάσεων ενίσχυσης που ορίζονται στις Κατευθυντήριες Γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, ενώ μέσω της Ομάδας Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) Σχεδιασμού Καθεστώτων Ενίσχυσης πραγματοποίησε σειρά άτυπων διαβουλεύσεων με τη Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού τεκμηριώνοντας την ανάγκη θέσπισης Ειδικού Καθεστώτος ενισχύσεων για τις περιοχές ΔΑΜ, με την εκπόνηση Σχεδίου Προ-κοινοποίησης Ειδικού Καθεστώτος [Draft Pre-notification: Incentive Scheme for enterprises in the context of Just Transition (Just Transition Scheme - JTS)] και αξιοποιώντας τα στοιχεία της μελέτης πλήρους τεκμηρίωσης του οικονομικού αντίκτυπου που θα επιφέρει η σταδιακή κατάργηση του λιγνίτη στις συγκεκριμένες περιοχές. («The economic impact of lignite phase-out in Greece and the rationale for higher aid intensities in the affected regions. Documentation for the approval of Special Incentives Scheme for the lignite regions in Greece», IOBE, January 2021).

Εφαρμόστηκε μια πρότυπη διαδικασία ανίχνευσης του επενδυτικού ενδιαφέροντος.

Δημοσιεύτηκε στο πλαίσιο του ΣΔΑΜ, ανοικτή πρόσκληση προς ιδιώτες επενδυτές για την υποβολή μη-δεσμευτικών προτάσεων χωρίς χρονικούς περιορισμούς. Οι προτάσεις αξιολογούνται (pre-screening) από Τεχνική Επιτροπή με βάση δημοσιευμένα κριτήρια ανάλυσης των επιπτώσεών τους στην οικονομία, την απασχόληση, την ενέργεια και το περιβάλλον. Η διαδικασία αποδείχθηκε σημαντική τόσο για την εξειδίκευση των κινήτρων, όσο και για την ενημέρωση των επενδυτών, επισημαίνοντας τυχόν αδυναμίες των προτάσεών τους, ώστε να «θεραπευθούν», πριν από την ενεργοποίηση του ΠΔΑΜ. Στο ίδιο πλαίσιο, αναγνωρίστηκαν ορισμένες επενδύσεις οι οποίες, με βάση τις θέσεις εργασίας που μπορούν να δημιουργήσουν, χαρακτηρίστηκαν ως «εμβληματικές».

⁴ Απόφαση Γεν. Γραμματέα Οικονομικής Πολιτικής Υπ. Οικονομικών αρ.129226 ΕΞ 2020, ΦΕΚ Β 5122/19.11.2020

Αντιμετωπίστηκαν τα προβλήματα θέρμανσης των λιγνιτικών περιοχών

Το πρόβλημα έλλειψης επάρκειας θερμικού φορτίου για την απρόσκοπτη λειτουργία των Τηλεθερμάνσεων (Τ/Θ)⁵, αναγνωρίστηκε εξ αρχής ως ένα από τα κυριότερα θέματα που χρήζουν αντιμετώπισης την διασφάλιση της δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης. Στο πλαίσιο αυτό, με την οργανωμένη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων, σχεδιάστηκαν, ενεργοποιήθηκαν και ήδη υλοποιούνται βιώσιμες λύσεις για την κάλυψη των αναγκών θέρμανσης των κατοίκων των πόλεων Κοζάνης, Πτολεμαΐδας, Αμυνταίου, Φλώρινας και Μεγαλόπολης.

- 170 εκατ. ευρώ για επενδύσεις με στόχο την επίλυση του προβλήματος επάρκειας θερμικής ενέργειας των τηλεθερμάνσεων Κοζάνης, Πτολεμαΐδας και Αμυνταίου.
  - Για την αντιμετώπιση της μείωσης της παρεχόμενης από τη ΔΕΗ Α.Ε. θερμικής ενέργειας, μετά από πολύμηνη οργανωμένη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, εφαρμόζεται ένα συνεκτικό σχέδιο με στόχο την αδιάλειπτη και αδιάταραχτη λειτουργία των εγκαταστάσεων και την εξασφάλιση της αποδοτικότητας και της βιωσιμότητάς τους.
  - Κεντρική ιδέα του σχεδίου είναι η διασύνδεση, μέσω αγωγών μεταφοράς θερμικής ενέργειας, όλων των σημείων παραγωγής με όλα τα σημεία κατανάλωσης και η συγκρότηση ενός ενιαίου επιχειρηματικού σχήματος με σύμπραξη των δημοτικών επιχειρήσεων των τριών πόλεων.
  - Το σχέδιο προβλέπει την αξιοποίηση των υφιστάμενων υποδομών στο μέγιστο δυνατό βαθμό, τη βελτιστοποίηση του μίγματος καυσίμων και των μέσων παραγωγής θερμικής ενέργειας συμπεριλαμβανομένου του φυσικού αερίου, την εξασφάλιση των αναγκαίων εφεδρειών και τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας της τιμολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών.
  - Συγκεκριμένα, θα διαμορφωθεί ένας θερμικός κόμβος ο οποίος θα απαρτίζεται από τη νέα μονάδα Πτολεμαΐδα V και μια νέα μονάδα Συμπαραγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ) την οποία θα κατασκευάσει η ΔΕΗ Α.Ε., καθώς και από ηλεκτρικούς λέβητες και λέβητες φυσικού αερίου.
  - Το σχέδιο αποτυπώθηκε σε ένα Μνημόνιο Κατανόησης το οποίο υπέγραψαν στις 17.09. 2020 οι εκπρόσωποι όλων των εμπλεκόμενων φορέων, σε εφαρμογή του οποίου συγκροτήθηκε κοινή Ομάδα Διοίκησης Έργου. Έργο της Ομάδας είναι η διαμόρφωση των βέλτιστων επιλογών και η εξέταση όλων των ζητημάτων που αφορούν σε κρίσιμες παραμέτρους του σχεδίου, όπως το κόστος, η ποιότητα και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των έργων, ο εντοπισμός τυχόν προβλημάτων που ενδέχεται να προκύψουν κατά την εφαρμογή του και η επεξεργασία των πλέον ενδεδειγμένων λύσεων για την αντιμετώπισή τους.
  - Όλα τα αναγκαία έργα όπως ο «Αγωγός διασύνδεσης της τηλεθέρμανσης Πτολεμαΐδας με τη νέα μονάδα Πτολεμαΐδα V της ΔΕΗ» (το έργο εντάχθηκε στο ΠΔΕ με προϋπολογισμό 17 εκατ. ευρώ), η προμήθεια και εγκατάσταση ηλεκτρικών λεβήτων, μονάδας λεβήτων φυσικού αερίου και μονάδας ΣΗΘΥΑ στον ΑΗΣ Καρδιάς, βρίσκονται σε φάση υλοποίησης και θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί έως 30.09.2023.
- 20,2 εκατ. ευρώ για την ανάπτυξη δικτύου φυσικού αερίου μέσης και χαμηλής πίεσης στην πόλη της Φλώρινας.
  - Η πόλη της Φλώρινας δεν διαθέτει σε λειτουργία πλήρες ή μερικό δίκτυο Τ/Θ. Οι θερμικές ανάγκες θα καλυφθούν με έργο ανάπτυξης του δικτύου διανομής φυσικού αερίου.
  - Μετά από σχετική πρόταση της Δημόσιας Επιχείρησης Δικτύων Διανομής Αερίου Α.Ε., το έργο εντάχθηκε στο ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» και ήδη υλοποιείται με ορίζοντα ολοκλήρωσης το τέλος του 2023.

⁵ Σημείωση: Η σύνδεση μιας τηλεθέρμανσης με μονάδα ηλεκτροπαραγωγής δεν διασφαλίζει την αδιάλειπτη παροχή τροφοδοσίας της με θερμική ενέργεια. Ο βασικός λόγος είναι ότι στο διαμορφούμενο νέο ενεργειακό περιβάλλον οι υφιστάμενες λιγνιτικές Μονάδες καθίστανται μη ανταγωνιστικές και κατά συνέπεια, με όρους αγοράς, δεν επιλέγονται πάντοτε για παραγωγή ενέργειας (ηλεκτρικής ή και θερμικής για αυτές που έχουν τη σχετική δυνατότητα).

- 3,6 εκατ. ευρώ για την ανάπτυξη δικτύου φυσικού αερίου μέσης και χαμηλής πίεσης στο Δήμο Μεγαλόπολης.
  - Καταρτίστηκε και υπογράφηκε στις 05.06.2020 μεταξύ εκπροσώπων όλων των εμπλεκόμενων φορέων σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, Μνημόνιο Κατανόησης και Στρατηγικής Συνεργασίας με σκοπό την ανάπτυξη δικτύου φυσικού αερίου μέσης και χαμηλής πίεσης σε όλη την πόλη έως τις 30.09.2022.
  - Το νέο έργο, θα καλύψει τις ανάγκες των κτιρίων που συνδέονται με το υφιστάμενο μερικό δίκτυο τηλεθέρμανσης το οποίο καλύπτει το 50% περίπου των κατοίκων, όσο και των κτιρίων των νέων καταναλωτών που θα αιτηθούν να συνδεθούν στο δίκτυο του φυσικού αερίου.
  - Το έργο, μετά την Απόφαση της ΡΑΕ (1478/2020, 29.10.2020) για τη χορήγηση σε ιδιωτική εταιρεία άδειας διανομής φυσικού αερίου και δικαίωμα κατασκευής δικτύου διανομής για περίοδο είκοσι πέντε ετών, εντάχθηκε στο ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» και ήδη υλοποιείται με ορίζοντα ολοκλήρωσης το τέλος του 2022.

Πρωθούνται νέες υποδομές και δίκτυα στις περιοχές ΔΑΜ

Η απολιγνιτοποίηση λειτούργησε ως επιταχυντής για την ολοκλήρωση διαδικασιών και τη λήψη αποφάσεων για την προώθηση σειράς δημοσίων έργων και ιδιωτικών επενδύσεων στους αναπτυξιακούς άξονες του ΣΔΑΜ. Ειδικότερα:

- 110 εκατ. ευρώ επενδύσεις για την επέκταση του Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ) προς την Δυτική Μακεδονία.

Χωρίς την αύξηση των εκτιμώμενων καταναλώσεων από τις επενδύσεις ΔΑΜ, το ΕΣΦΑ θα σταματούσε εκτός Δυτικής Μακεδονίας.

Πλέον, μπορούν να επωφεληθούν από το οικονομικότερο, και πιο φιλικό προς το περιβάλλον, καύσιμο οι κάτοικοι πολλών περιοχών της Δυτικής Μακεδονίας αλλά και οι επιχειρήσεις της περιοχής.

- Η κατασκευή του νέου αγωγού εντάχθηκε στο Πρόγραμμα Ανάπτυξης ΕΣΦΑ 2021-2030, εγκρίθηκε από την ΡΑΕ (ΦΕΚ Β 1392/8.4.2021) και θα ολοκληρωθεί τον Σεπτέμβριο του 2023. Ο αγωγός θα ξεκινά από την περιοχή του υφιστάμενου βανοστασίου στα Τρίκαλα Ημαθίας και θα έχει μήκος 122 χλμ, με τα εξής ειδικότερα χαρακτηριστικά: αγωγός 94 χλμ με διάμετρο 30” και αγωγός 28 χλμ με διάμετρο 14”.
- Το έργο περιλαμβάνει Μετρητικό/Ρυθμιστικό σταθμό 50.000 Nm³/h στην περιοχή της Καρδιάς για την τροφοδοσία των εγκαταστάσεων τηλεθέρμανσης στις περιοχές της Πτολεμαΐδας, της Κοζάνης και του Αμύνταιου, καθώς και βανοστάσια για την τροφοδοσία λοιπών καταναλώσεων της περιοχής. Επιπλέον, προβλέπεται σύνδεση με τους Μ/Ρ σταθμούς Άσπρους και Περδίκκα, οι οποίοι θα συνδεθούν αρχικά με έξοδο του ΤΑΡ, έως ότου κατασκευαστεί ο αγωγός.
- Προβλέπεται και ένας κλάδος για την τροφοδοσία της Νάουσας και της Βέροιας, καθώς και αναμονές για μελλοντικές επεκτάσεις όπως αυτή προς την Πορεία Π.Ε. Καστοριάς
- Η κατασκευή του αγωγού επιταχύνει τη λήψη απόφασης για τη διασύνδεση και της Ηπείρου ύψους περίπου 100 εκατ. ευρώ (αναμένεται να ενταχθεί στο πρόγραμμα ανάπτυξης 2022-2031, καταρχάς η επέκταση έως τα Ιωάννινα).
- Νέες «πράσινες» ενεργειακές επενδύσεις εκτός ΑΠΕ.
  - Η ΡΑΕ έχει ήδη χορηγήσει άδεια σε δύο σταθμούς αποθήκευσης ενέργειας μεγάλης κλίμακας δυναμικότητας 250MW και 1000 MW, στην ευρύτερη περιοχή Πτολεμαΐδας της Δυτικής Μακεδονίας και στην ευρύτερη περιοχή Μεγαλόπολης Αρκαδίας: «Ptolemaida Battery Energy Storage System» (PTOLEMAIDA BESS) και «Arcadia Battery Energy Storage System» (ARCADIA BESS).
  - Επιπλέον, η ΡΑΕ αναμένεται να εγκρίνει τους επόμενους μήνες άδειες υβριδικών σταθμών λειτουργίας ως κατανεμόμενες μονάδες παραγωγής (αποθήκευση και ΑΠΕ) στις Ζώνες Απολιγνιτοποίησης, ισχύος περίπου 500 MW.

- **Επενδύσεις 1 δισ. ευρώ για την ένταξη του υδρογόνου στον ενεργειακό σχεδιασμό.**
  - Η ένταξη του υδρογόνου στον εθνικό σχεδιασμό για την Ενέργεια και Κλίμα μπορεί να κινητοποιήσει επενδύσεις σε επενδύσεις ύψους 1 δισ. Ευρώ.
  - Η σύνδεση στο Εθνικό Σύστημα Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ) στη Δυτική Μακεδονία όπου σχεδιάζεται το έργο White Dragon, θα αποτελέσει πρότυπο για δράσεις προσαρμογής του ΕΣΦΑ στη μεταφορά υδρογόνου, αρχικά ως μίγματος με φυσικό αέριο. Σημειώνεται ότι το έργο «White Dragon» συνίσταται στη χρήση ηλιακής ενέργειας για την παραγωγή πράσινου υδρογόνου, μέσω του οποίου θα αποθηκεύεται η ανανεώσιμη ενέργεια, ενώ η περίσσια θα μεταφέρεται μέσω αγωγών ή ειδικών φορητών για πολλαπλές χρήσεις. Μέσω της χρήσης ειδικών κυψελών καυσίμου (SOFC) θα παράγεται ως παραπροϊόν θερμότητα που μπορεί να καλύψει επίσης μέρος των αναγκών των τηλεθερμάνσεων της Δυτικής Μακεδονίας, επιτυγχάνοντας συνολική αποδοτικότητα άνω του 50%.
- **Επενδύσεις για νέες οδικές και σιδηροδρομικές διασυνδέσεις.**
  - Εξασφαλίστηκαν 442 εκατ. ευρώ για την ολοκλήρωση του αυτοκινητοδρόμου E65 συνολικού μήκους 180 χιλιομέτρων. (Κατασκευή βόρειου τμήματος μήκους 70,5 χιλιομέτρων από Τρίκαλα έως Κηπουρείο Γρεβενών) από το Ταμείο Ανάκαμψης. Ο E65, θα συνδέσει τον ΠΑΘΕ στο ύψος της Λαμίας με την Εγνατία Οδό, μέσω Δομοκού, Καρδίτσας, Τρικάλων, Κηπουρείου Γρεβενών, θα διαθέτει δύο λωρίδες ανά κατεύθυνση και ΛΕΑ, καθώς και τέσσερις σήραγγες. Μετά την ολοκλήρωση του έργου η Αθήνα συνδέεται με τη Δυτική Μακεδονία, αλλά και με την Ιταλία μέσω του Λιμένα της Ηγουμενίτσας, καθώς και με τα Δυτικά Βαλκάνια και από εκεί, με την κεντρική και βόρεια Ευρώπη.
  - Κάθετος άξονας Κοζάνη-Φλώρινα-Νίκη (άξονας 50). Αποτελεί τμήμα του Πανευρωπαϊκού άξονα Χ, έχει μήκος 78,5χλμ. περίπου και προβλέπεται να συνδέει την Εγνατία Οδό από τη θέση του Α/Κ Κοζάνης, με το Συνοριακό σταθμό Νίκης. Επιμέρους τμήματα του άξονα 50 έχουν ήδη κατασκευαστεί ή βρίσκονται υπό κατασκευή, στο πλαίσιο παλαιότερων και υφιστάμενων εργασιών.
  - Προετοιμάζεται η ένταξη της Δυτικής Μακεδονίας στον χάρτη σιδηροδρομικών διασυνδέσεων της χώρας (υπό μελέτη η βέλτιστη διαδρομή).

Καταρτίστηκε ένα Ειδικό Μεταβατικό Πρόγραμμα ΔΑΜ για την περίοδο 2020-2023 ενδεικτικού προϋπολογισμού 470 εκατ. ευρώ

Το Ειδικό Μεταβατικό Πρόγραμμα ΔΑΜ (ΕΜεΠ ΔΑΜ) 2021-2023 εγκρίθηκε από την Κυβερνητική Επιτροπή και εφαρμόζεται σταδιακά κατά την περίοδο 2020-2023. Το Πρόγραμμα διαρθρώνεται σε έξι Άξονες Προτεραιότητας⁶ με στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, τον αναπροσανατολισμό της απασχόλησης και τη διαφοροποίηση των τοπικών οικονομιών, με βάση τις δυνατότητες του ΕΣΠΑ 2014-2020, τους πόρους του Πράσινου Ταμείου καθώς και πόρους από άλλες διαθέσιμες χρηματοδοτικές πηγές. Στο πλαίσιο του ΕΜεΠ ΔΑΜ εξειδικεύτηκαν, σχεδιάστηκαν και υλοποιούνται σταδιακά τα ακόλουθα πολύμορφα / πολύ-τομεακά προγράμματα, τα οποία περιλαμβάνουν έργα και δράσεις ανάπτυξης δημοσίων υποδομών και χορήγησης κρατικών ενισχύσεων προς τις επιχειρήσεις:

- **62 εκατ. ευρώ για έργα από πόρους του Πράσινου Ταμείου περιόδου 2020-2021**
- Εγκρίθηκαν από τη Συντονιστική Επιτροπή ΣΔΑΜ και χρηματοδοτούνται ήδη από το Πράσινο Ταμείο υπό το έργο με τίτλο:
«Χρηματοδότηση έργων και δράσεων για την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων χαμηλού ανθρακικού

⁶ Άξονες Προτεραιότητας Ειδικού Μεταβατικού Προγράμματος

(1) Προώθηση της Απασχόλησης των Ανέργων και των Αυτοαπασχολουμένων, καθώς και της Προσαρμοστικότητας των Εργαζομένων και των Επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης της αναβάθμισης εκπαιδευτικών υποδομών.

(2) Αντιμετώπιση των Κοινωνικών Επιπτώσεων και Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής.

(3) Προετοιμασία της Οικονομικής και Παραγωγικής Διαφοροποίησης, συμπεριλαμβανομένου του Πρωτογενούς Τομέα. Ενίσχυση Επιχειρηματικότητας και προσέλκυση Επενδύσεων.

(4) Αναδιάρθρωση της Ενεργειακής Ταυτότητας και Εξ ορθολογισμού της Αξιοποίησης και Χρήσης των Περιβαλλοντικών Πόρων.

(5) Προώθηση της Αστικής Αναζωογόνησης και της Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας.

(6) Επιστημονική και Τεχνική Στήριξη, Ωρίμανση Δράσεων.

και περιβαλλοντικού αποτυπώματος στις Π.Ε. Κοζάνης, Φλώρινας και στον Δήμο Μεγαλόπολης Π.Ε. Αρκαδίας και διάθεση πίστωσης ποσού 31,4 εκατ. ευρώ για την υλοποίηση του από τα έσοδα πλειστηριασμών δικαιωμάτων εκπομπών 2018», τα ακόλουθα επιμέρους έργα τα οποία σχεδιάστηκαν από την Τεχνική Γραμματεία ΣΔΑΜ:

– **Σχέδια Δράσης και έργα για την [Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα](#)**

Έχει εκδοθεί πρόσκληση από το Πράσινο Ταμείο στο Μέτρο 1. Το σύνολο των Δήμων έχει υποβάλλει πρόταση και αναθέσει συμβάσεις ΣΔΑΕΚ. Έχει ολοκληρωθεί άνω του 50% του φυσικού αντικειμένου στο σύνολο των ΣΔΑΕΚ. Ο Δήμος Μεγαλόπολης και ο Δήμος Κοζάνης έχουν ολοκληρώσει τα ΣΔΑΕΚ τους. Οι υπόλοιποι δήμοι αναμένεται να ολοκληρώσουν έως το τέλος Σεπτεμβρίου 2021, με μόνη εξαίρεση τον Δήμο Αμυνταίου, που θα ολοκληρώσει έως το τέλος Οκτωβρίου. Προετοιμάζεται η προκήρυξη του Μέρους 2, που αφορά στην υλοποίηση έργων στους δήμους Κοζάνης, Εορδαίας, Αμυνταίου, Φλώρινας και Μεγαλόπολης.

– **Σχέδια Δράσης και έργα για την [Κυκλική Οικονομία](#).**

Έχει εκδοθεί πρόσκληση από το Πράσινο Ταμείο στο Μέτρο 1. Το σύνολο των Δήμων έχει υποβάλλει πρόταση και αναθέσει συμβάσεις ΣΔΚΟ. Έχει ολοκληρωθεί άνω του 50% του φυσικού αντικειμένου στο σύνολο των ΣΔΚΟ. Ο Δήμος Μεγαλόπολης και ο Δήμος Κοζάνης έχουν ολοκληρώσει τα ΣΔΚΟ τους. Οι υπόλοιποι δήμοι αναμένεται να ολοκληρώσουν έως το τέλος Σεπτεμβρίου, με εξαίρεση τον Δήμο Αμυνταίου, που θα ολοκληρώσει έως το τέλος Οκτωβρίου και τον Δήμο Σερβίων που θα ολοκληρώσει έως τις αρχές Δεκεμβρίου. Προετοιμάζεται η προκήρυξη του Μέρους 2, που αφορά στην υλοποίηση έργων στους δήμους Κοζάνης, Εορδαίας, Αμυνταίου, Φλώρινας και Μεγαλόπολης.

– **[Πιλοτικό Πρόγραμμα κυκλικής διαχείρισης αστικών υγρών αποβλήτων](#) στις Π.Ε. Κοζάνης και Φλώρινας.**

Ολοκληρώθηκε η διαδικασία πρόσκλησης και ένταξης σχετικού έργου στο Μέτρο 1. Στο σχήμα συμμετέχουν σχεδόν όλοι οι Δήμοι των ΠΕ Κοζάνης και Φλώρινας. Φορέας Υλοποίησης είναι η ΔΙΑΔΥΜΑ. Το επόμενο βήμα αφορά στην προκήρυξη των απαιτούμενων μελετών.

– **Πρόγραμμα Ενεργειακών Κοινοτήτων (η πρώτη φάση του έργου ανατέθηκε στο ΚΑΠΕ).**

Ο Οδηγός έχει ολοκληρωθεί από το ΚΑΠΕ και έχει παραδοθεί στο Πράσινο Ταμείο και στο ΥΠΕΝ. Το ΥΠΕΝ προετοιμάζει νέα νομοθεσία για τις ΕΚοιν.

– **[Πρόγραμμα Στήριξης και Ενίσχυσης Επιπηρεαζόμενων Επιχειρήσεων](#) μέσω Ενδιάμεσου Φορέα (ΕΦΕΠΑΕ).**

Σε εφαρμογή του άρθρου 54 του ν. 4710/2020 (Α'142/23.07.2010), υπεγράφη η Υπουργική Απόφαση 6739 (ΦΕΚ Β'4570/16.10.20) για την εκχώρηση καθηκόντων του Πράσινου Ταμείου στον ΕΦΕΠΑΕ. Με την απόφαση αυτή καθορίστηκε η πηγή και το ύψος των πόρων των προγραμμάτων που αποτελούν το αντικείμενο της διαχείρισης, το είδος και η έκταση των καθηκόντων που δύνανται να εκχωρηθούν στον Ενδιάμεσο Φορέα, καθώς και το είδος και το ύψος των διαχειριστικών δαπανών που προκαλούνται κατά την άσκηση των εκχωρούμενων καθηκόντων. Ακολούθως εγκρίθηκε η προγραμματική συμφωνία μεταξύ Πράσινου Ταμείου και ΕΦΕΠΑΕ, από το ΔΣ του Πράσινου Ταμείου και από το ελεγκτικό συνέδριο.

Όλες οι λοιπές εκκρεμότητες έχουν τακτοποιηθεί και η προκήρυξη του Προγράμματος αναμένεται εντός του Σεπτεμβρίου 2021.

– **Εξειδικευμένη [Ζώνη Καινοτομίας Καθαρής Ενέργειας και Περιβαλλοντικών Τεχνολογιών στη Δυτική Μακεδονία](#)**

Το Πρόγραμμα αυτό αναδεικνύει τον αναπτυξιακό ρόλο των ακαδημαϊκών και ερευνητικών υποδομών της Δυτικής Μακεδονίας με πυλώνες το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (ΠΔΜ) και το Εθνικό Κέντρο Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης (Παράρτημα Πτολεμαΐδας).

Κατόπιν προκήρυξης σχετικού διαγωνισμού το Πανεπιστήμιο ΔΜ ανέθεσε «Μελέτη Σκοπιμότητας, Οργάνωσης και Θεσμοθέτησης της Ζώνης Καινοτομίας, Καθαρής Ενέργειας και Περιβαλλοντικών Τεχνολογιών».

– **[Επιχειρηματικό Πάρκο Μεγαλόπολης](#)**

Έχει ανατεθεί η μελέτη και έχει κληθεί ο ανάδοχος να υποβάλει τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την υπογραφή της σύμβασης έως τις 17 Σεπτεμβρίου 2021.

Τέλος, επισημαίνονται τα εξής:

– Τα δυο πρώτα επί μέρους έργα (ΣΔΚΟ και ΣΔΑΕΚ) [επεκτάθηκαν](#) και στους μη λιγνιτικούς Δήμους Βοΐου, Βελβεντού, Σερβίων της Π.Ε. Κοζάνης και Πρεσπών της Π.Ε. Φλώρινας.

- Η χρηματοδότηση για την προκήρυξη νέων Προγραμμάτων του ΕΜεΠ ΔΑΜ 2021-2023 από πόρους του Πράσινου Ταμείου από τα έσοδα πλειστηριασμών δικαιωμάτων εκπομπών 2019 προϋπολογισμού 30,6 εκατ. Ευρώ, θα εξειδικευτεί με την νέα Υπουργική Απόφαση, η έκδοση της οποίας αναμένεται.
  - 107 εκατ. ευρώ για προγράμματα ΟΑΕΔ («κοινωνικό πακέτο») περιόδου 2021-2022
- Η Τεχνική Γραμματεία ΣΔΑΜ σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ και την Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ, σχεδίασε τα ακόλουθα τέσσερα Προγράμματα στήριξης της απασχόλησης στις λιγνιτικές περιοχές, τα οποία [εγκρίθηκαν](#) από την Κυβερνητική Επιτροπή και αναμένεται να ενεργοποιηθούν εντός του 2021 μετά από την ένταξή τους στο ΕΣΠΑ Σεπτεμβρίου.
- Δημιουργία Νέων Θέσεων Εργασίας: Πρόσληψη ανέργων από επιχειρήσεις σε νέες θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης με ελκυστικούς όρους και προϋποθέσεις, όπως η αυξημένη επιχορήγηση μισθού και εισφορών, απλουστευμένες προϋποθέσεις συμμετοχής, ταχύτερες διαδικασίες συμμετοχής και πληρωμής κ.α.
  - Εργασιακή Εμπειρία Νέων: Απόκτηση εργασιακής εμπειρίας για νέους ανέργους ηλικίας 18 έως 29 ετών με 100% κάλυψη μισθού και εισφορών για την απασχόλησή τους σε τοπικές επιχειρήσεις.
  - Επιχορήγηση Μετεγκατάστασης: Πρόσληψη ανέργων και κάλυψη εξόδων μετεγκατάστασης και διαμονής ανέργων από τις ευρύτερες περιοχές ΔΑΜ για την κάλυψη των αναγκών των τοπικών επιχειρήσεων σε εξειδικευμένο προσωπικό.
  - Συμβουλευτική, Κατάρτιση και Απασχόληση: Προώθηση της απασχόλησης μέσω παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ανέργους, όπως επαγγελματικός προσανατολισμός, ανάπτυξη και αναβάθμιση δεξιοτήτων μέσω κατάρτισης καθώς και επιχορήγηση επιχειρήσεων για την πρόσληψή τους. Το Πρόγραμμα αυτό θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με τους Δήμους των λιγνιτικών περιοχών.

- Νέα έργα υποδομής, εκτιμώμενου προϋπολογισμού 300 εκατ. ευρώ

- Για την εξειδίκευση του εν λόγω Προγράμματος, δημοσιεύτηκε προς τους φορείς του Δημόσιου Τομέα και της Αυτοδιοίκησης, τους Επαγγελματικούς και Κοινωνικούς Εταίρους, καθώς και Ακαδημαϊκούς - Ερευνητικούς Φορείς, [Ανοικτή Πρόσκληση](#) για την υποβολή προτάσεων δράσεων και έργων, μέσω συγκεκριμένου Τεχνικού Δελτίου.
- Σύμφωνα με την Πρόσκληση, οι προτάσεις αυτές θα πρέπει να αντιστοιχίζονται με τους Άξονες Προτεραιότητας του Προγράμματος (προώθηση απασχόλησης και κοινωνικής συνοχής, ενίσχυση επιχειρηματικότητας, «πράσινες» επενδύσεις κ.α.) και να ολοκληρώνονται εντός τριετίας. 31.12.2023
- Η προ-αξιολόγηση των [Τεχνικών Δελτίων](#) των προτάσεων διενεργήθηκε από μικτή ομάδα στελεχών της «Εγνατία Οδός Α.Ε.» και της Τεχνικής Γραμματείας ΣΔΑΜ και τα αποτελέσματά της παρουσιάστηκαν στα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής στο πλαίσιο της 15^{ης} Συνεδρίασης (28.07.2021).
- Με βάση τα αποτελέσματα της προ-αξιολόγησης βρίσκεται σε εξέλιξη, σε συνεργασία με το ΥΠΑΝΕΠ, η ένταξη των απαιτούμενων μελετών ωρίμανσης στο εθνικό ΠΔΕ.

Νέες επενδύσεις, έργα και δράσεις του ομίλου ΔΕΗ Α.Ε.

- Χαρτοφυλάκιο ΔΕΗΑΝ Α.Ε.

- Από τον Σεπτέμβριο του 2020 έχουν εγκατασταθεί 4 εργοτάξια στην ευρύτερη περιοχή της Πτολεμαΐδας, για την κατασκευή δύο φωτοβολταϊκών σταθμών (ΦΒΣ) συνολικής ισχύος 30 MW και ισάριθμων υποσταθμών διασύνδεσης με το σύστημα του ΑΔΜΗΕ. Οι δύο αυτοί σταθμοί αναμένεται να τεθούν σε λειτουργία ως το τέλος του έτους.
- Εκτελείται σύμβαση για την κατασκευή ενός ακόμα ΦΒΣ ισχύος 200 MW, ο οποίος θα αναπτυχθεί σε 3 εργοτάξια και αναμένεται να απασχολήσει κατά την κατασκευή του περισσότερους από 500 εργαζομένους. Με την ολοκλήρωση του εν λόγω σταθμού, ο Όμιλος ΔΕΗ θα έχει υπό τη διαχείρισή του στην Πτολεμαΐδα τη μεγαλύτερη ομάδα ΦΒΣ της ΝΑ Ευρώπης, με συνολική ισχύ 230 MW.
- Η ΡΑΕ έχει χορηγήσει στην ΔΕΗΑΝ Α.Ε. 27 βεβαιώσεις παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς

σταθμούς συνολικής ισχύος 2,03 GW. Τα περισσότερα από τα έργα αυτά χωροθετούνται στους πυρήνες των Ζωνών Απολιγνιτοποίησης Κοζάνης και Φλώρινας. Η ΡΑΕ έχει επίσης χορηγήσει 5 βεβαιώσεις παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκούς σταθμούς συνολικής ισχύος 500 GW. Οι εν λόγω σταθμοί χωροθετούνται στον πυρήνα της Ζώνης Απολιγνιτοποίησης Μεγαλόπολης.

- **Χαρτοφυλάκιο ΔΕΗ Α.Ε.**

Συνολικά έως το 2024 προβλέπονται έργα αποκατάστασης εδαφών και αποξήλωσης ή μετατροπής ΑΗΣ προϋπολογισμού 110 εκατ. ευρώ.

- Ολοκληρώθηκαν έργα ύψους 3,0 εκατ. ευρώ στον ΑΗΣ ΛΙΠΤΟΛ (μετά την έγκριση της Μελέτης Αποκατάστασης).
- Ολοκληρώθηκαν έργα αποκατάστασης στο Ορυχείο Αμυνταίου (περιβαλλοντικά, αποξηλώσεις κλπ.) ύψους 3,5 εκατ. ευρώ
- Ολοκληρώθηκαν χωματουργικά έργα και μεταφορές λιγνίτη για την κάλυψη αναγκών ΑΗΣ ύψους 4,0 εκατ. ευρώ.
- Ολοκληρώθηκαν χωματουργικά έργα ύψους άνω των 3,0 εκατ. ευρώ για την προετοιμασία της περάτωσης της λειτουργίας του Ορυχείου Καρδιάς.
- Ολοκληρώθηκαν έργα και μελέτες ύψους 1,5 εκατ. ευρώ για την προετοιμασία έργων αποκατάστασης στις λοιπές αποσυρόμενες μονάδες έχουν υλοποιηθεί.

- **Μετοχοποίηση Φωτοβολταϊκών Σταθμών**

Η ΔΕΗ Α.Ε. θα μετοχοποιήσει το 5% των Φωτοβολταϊκών Σταθμών στη Δυτική Μακεδονία και τη Μεγαλόπολη, καθιστώντας τους κατοίκους σε συν-επενδυτές στα μεγάλα έργα ΑΠΕ που θα γίνουν στην περιοχή τους και μετόχους στις αποδόσεις τους.

Νέο σύστημα και δομές διακυβέρνησης και υλοποίησης

Το ΣΔΑΜ οργανώθηκε σε εφαρμογή σχετικής Πράξης του Υπουργικού Συμβουλίου 49 (ΠΥΣ 49, ΦΕΚ 213/24.12.2019) αναφορικά με την «σύσταση, τη συγκρότηση και τη λειτουργία Κυβερνητικής Επιτροπής (ΚΕ) και Συντονιστικής Επιτροπής (ΣΕΠ) για τη ΔΑΜ της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και του Δήμου Μεγαλόπολης στη μεταλιγνιτική εποχή», όπως τροποποιήθηκε από την ΠΥΣ 49 (ΦΕΚ 259_27.12.2020) «Σύσταση και συγκρότηση ΚΕ και ΣΕΠ για τη ΔΑΜ των Περιφερειών Δυτικής Μακεδονίας, Κρήτης, Βορείου Αιγαίου και Νοτίου Αιγαίου, καθώς και του Δήμου Μεγαλόπολης προς μια κλιματικά ουδέτερη και κυκλική οικονομία».

- **Συμμετοχική οργάνωση της εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο των Εδαφικών Σχεδίων**

- Η εταιρική σχέση οργανώθηκε σύμφωνα με τις κανονιστικές προϋποθέσεις της Ε.Ε. (άρθρο 11 της πρότασης Κανονισμού για το ΤΔΜ και άρθρο 6 της πρότασης Κανονισμού Κοινών Διατάξεων για τα Ταμεία επιμερισμένης διαχείρισης) και περιλαμβάνει: αστικές και άλλες δημόσιες αρχές, οικονομικοί και κοινωνικοί φορείς, φορείς που εκπροσωπούν την κοινωνία των πολιτών, περιβαλλοντικοί εταίροι και φορείς που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, των θεμελιωδών δικαιωμάτων, των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία, της ισότητας των φύλων και της καταπολέμησης των διακρίσεων.
- Η εταιρική σχέση για τις λιγνιτικές περιοχές συγκροτήθηκε μετά από πρόταση των Περιφερειάρχων Δυτικής Μακεδονίας και Πελοποννήσου.
- Η εταιρική σχέση για τις τρεις νησιωτικές Περιφέρειες συγκροτήθηκε στο πλαίσιο της Ομάδας Εργασίας που συστάθηκε υπό τον Υπουργό Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής με τη συμμετοχή, μεταξύ άλλων, του Προέδρου της Συντονιστικής Επιτροπής, των Περιφερειάρχων και των Προέδρων των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων Β. και Ν. Αιγαίου και Κρήτης.

- **Ολοκληρωμένο σύστημα διακυβέρνησης**

Το σύστημα διακυβέρνησης περιλαμβάνει όλους τους εμπλεκόμενους θεσμούς, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), τα αρμόδια Υπουργεία και Φορείς, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, την Ακαδημαϊκή και Ερευνητική Κοινότητα, τους Κοινωνικούς και Οικονομικούς εταίρους και την Επιχειρηματική

Κοινότητα.

Το σύστημα αναπτύσσεται και θεσμοθετείται σταδιακά και μέχρι στιγμής, περιλαμβάνει τα:

- Κυβερνητική Επιτροπή (ΚΕ), ως ανώτατο πολιτικό όργανο για τη ΔΑΜ
- Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕΠ), ως ανώτατο όργανο διοίκησης και διεύθυνσης
- Τεχνική Γραμματεία (ΤΓ) επιστημονικής και τεχνικής υποστήριξης
- Επιτροπή Νομικών Εμπειρογνομόνων ΣΔΑΜ
- Τεχνική Επιτροπή (ΤΕΣΔΑΜ) για την οργανωμένη και επιστημονικά τεκμηριωμένη διατύπωση γνώμης επί των επενδυτικών και αναπτυξιακών σχεδίων
- Ομάδες Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) με αντικείμενα μεταξύ άλλων τα επενδυτικά κίνητρα, το χωρικό και χωροταξικό σχεδιασμό, τον ψηφιακό μετασχηματισμό, κ.λπ.
- Επιχειρησιακή Μονάδα του “Entreprise Greece” (one stop shop)

Το σύστημα διακυβέρνησης τελεί υπό ανασυγκρότηση και θα περιλαμβάνει μια Ειδική Υπηρεσία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥ ΔΑΜ) και την Ελληνική Εταιρεία Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Α.Ε. (ΕΛ.Ε.Δ.Α.Μ.)

• Ομάδες Εργασίας και Διοίκησης Έργου

- Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027 (ΟΣΠ ΔΑΜ)

Έργο της ΟΣΠ ΔΑΜ είναι ο συντονισμός και η διαμόρφωση του νέου Προγράμματος ΔΑΜ.

Ειδικότερα η ΟΣΠ ΔΑΜ: καταρτίζει το Πρόγραμμα ΔΑΜ συνεργαζόμενη με τα όργανα κατάρτισης του ΕΣΠΑ 2021-2027 που λειτουργούν υπό τον συντονισμό του ΥΠΑΝΕΠ, συντονίζει και συμμετέχει σε όλες τις φάσεις και ενέργειες κατάρτισης του Προγράμματος, λαμβάνει υπόψη για τις εργασίες της τα σχετικά κείμενα Εθνικής Στρατηγικής, το σχέδιο του κειμένου του ΕΣΠΑ, τις κατευθύνσεις των Υπηρεσιών Συντονισμού του ΕΣΠΑ και τους Κανονισμούς της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, συνεργάζεται για την εκπόνηση του έργου της και μέχρι την τελική υποβολή του Προγράμματος με το ΥΠΑΝΕΠ / Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ που έχει την ευθύνη συντονισμού της όλης διαδικασίας και την τελική έγκριση υποβολής των Προγραμμάτων στη βάση της SFC, εισηγείται στον Πρόεδρο της Συντονιστικής Επιτροπής για την ανάθεση τυχόν εμπειρογνομοσυνών ή/και μελετών υποστήριξης του συνολικού έργου και αξιοποιεί εισροές τεχνικών συμβούλων και εμπειρογνομόνων.

Επίσης, η ΟΣΠ εισηγείται στον Πρόεδρο της Συντονιστικής Επιτροπής προτάσεις σε θέματα σχεδιασμού του Προγράμματος (πχ εσωτερική «αρχιτεκτονική» του Προγράμματος, κατανομή πόρων, αναγκαίες θεσμικές, διοικητικές και οργανωτικές ρυθμίσεις, συμπληρωματικότητα με άλλα προγράμματα κλπ) και διαπραγμάτευσης του με τις υπηρεσίες της Ε.Ε., οργανώνει την εταιρική σχέση και διεξάγει τις διαδικασίες διαβούλευσης σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό κώδικα δεοντολογίας για την Εταιρική Σχέση και, τέλος, μεριμνά για τη διοργάνωση των αναγκαίων συνεδρίων, ημερίδων, θεματικών συναντήσεων.

- ΟΔΕ Ολοκληρωμένης Χωρικής Προσέγγισης & Χωρικού Σχεδιασμού ΣΔΑΜ

Έργο της ΟΔΕ είναι η σύνταξη προδιαγραφών για την εκπόνηση των σχετικών μελετών χωροταξικού-πολεοδομικού σχεδιασμού με τα τεύχη δημοπράτησής τους, η μέριμνα σύνταξης της σχετικής προκήρυξης των προαναφερόμενων μελετών και η παρακολούθηση υλοποίησης των προαναφερόμενων μελετών καθώς και η αξιολόγηση, έλεγχος και έγκριση των ενδιάμεσων και τελικών παραδοτέων.

- ΟΔΕ Ψηφιακού Μετασχηματισμού

Έργο της ΟΔΕ είναι ο προσδιορισμός και η ανάλυση των προκλήσεων Ψηφιακού Μετασχηματισμού (ΨΜ) των περιοχών παρέμβασης του ΣΔΑΜ, η ανάλυση τομέων αναπτυξιακής προτεραιότητας του ΨΜ των περιοχών παρέμβασης του Σχεδίου σε συμμόρφωση με την Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης που αφορά στις περιοχές μετάβασης, η μελέτη εναρμόνισης στρατηγικής και συμπληρωματικότητας των τομέων αναπτυξιακής προτεραιότητας του ΨΜ ΣΔΑΜ με τις στρατηγικές και οριζόντιες παρεμβάσεις της Βίβλου ΨΜ, ανά τομέα προτεραιότητας και στη λογική της δημιουργίας πρότυπου οικοσυστήματος ευφυών πόλεων / κοινοτήτων ή συστάδων αυτών, η ανάλυση συγκεκριμένου πλαισίου ΨΜ διακρίνοντας δύο πυλώνες παρεμβάσεων:

Καινοτομίας και Δημόσιων Παρεμβάσεων, η διαμόρφωση προτάσεων προτεραιότητας και προγραμματισμού υλοποίησης παρεμβάσεων και, τέλος, η μέριμνα για την ωρίμανση παρεμβάσεων υψηλής προτεραιότητας με σκοπό την ένταξή τους στο Μεταβατικό Πρόγραμμα ΔΑΜ 2020-2023.

– ΟΔΕ Σχεδιασμού Καθεστώτων Ενίσχυσης

Έργο της ΟΔΕ είναι η διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου εφαρμογής Κρατικών Ενισχύσεων στις λιγνιτικές περιοχές. Ειδικότερα: ο σχεδιασμός, η κατάρτιση και η τεκμηρίωση σχεδίου προ-κοινοποίησης (pre-notification) στις αρμόδιες υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΓΔ Ανταγωνισμού) ενός Ειδικού Καθεστώτος Ενίσχυσης των επενδύσεων στις λιγνιτικές περιοχές, η υποστήριξη της Εθνικής Αρχής Συντονισμού για τις Κρατικές Ενισχύσεις (ΚΕΜΚΕ, Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων) κατά τη διαδικασία της υποβολής και της διαβούλευσης

– ΟΔΕ Πρωτογενούς Τομέα

Έργο της ΟΔΕ είναι ο προσδιορισμός και η ανάλυση των προκλήσεων στον αγροδιατροφικό τομέα στις περιοχές παρέμβασης με στόχο την ανάπτυξη της επιχειρηματικής γεωργίας, η κατάρτιση μελέτης εναρμόνισης της στρατηγικής ΔΑΜ και της συμπληρωματικότητας αυτής με την Κοινή Γεωργική Πολιτική, ο προσδιορισμός μέτρων ΔΑΜ στο ΠΑΑ 2021-2027, η συνεργασία με τις αρμόδιες για τη χορήγηση επενδυτικών ενισχύσεων στον πρωτογενή τομέα αρχές και ειδικότερα για τις επενδύσεις που συμβάλλουν στη διαφοροποίηση του παραγωγικού προτύπου των περιοχών σε μετάβαση, η συνεργασία με τις Επιτροπές και ΟΔΕ ΔΑΜ που έχουν συσταθεί με συμβουλευτικό, τεχνικό και υποστηρικτικό ρόλο προς τη Συντονιστική Επιτροπή, η υποστήριξη της Συντονιστικής Επιτροπής κατά τις διαβουλεύσεις με το αρμόδιο ΥΠΑΑΤ για τα ανωτέρω θέματα κ.λπ.

– ΟΔΕ Χρηματοδοτικών Εργαλείων ΔΑΜ.

Έργο της ΟΔΕ είναι η διαμόρφωση ολοκληρωμένου πλαισίου πρότασης στρατηγικής για την ανάπτυξη χρηματοοικονομικής ικανότητας στις περιοχές μετάβασης. Ειδικότερα: η βέλτιστη αξιοποίηση και διαχείριση των επιχορηγήσεων με στόχο τη μεγιστοποίηση της μόχλευσης ιδιωτικών επενδυτικών πόρων με χρήση μέσων χρηματοπιστωτικής τεχνικής⁷, σε συνεργασία με το χρηματοπιστωτικό σύστημα, ο προσδιορισμός, η μελέτη και η ανάλυση μεθόδων και εργαλείων χρηματοδότησης επενδυτικών έργων και η ανάπτυξη νέων εξειδικευμένων χρηματοδοτικών εργαλείων κυρίως στον τομέα της πράσινης ανάπτυξης, σε συνεργασία με εγχώριους και διεθνείς χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς και φορείς, η διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜμΕ σε θεσμικά και ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια, (α) με αξιοποίηση μηχανισμών, πόρων και εργαλείων της Ε.Ε. και (β) με κινητοποίηση της κεφαλαιαγοράς και του χρηματοπιστωτικού συστήματος, και, τέλος, η κατάρτιση ενός οδικού χάρτη για την ενεργοποίηση του [2ου πυλώνα](#) του Μηχανισμού Δίκαιης Μετάβασης με έμφαση στην κινητοποίηση φορέων για την ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών στο πλαίσιο των κανόνων και κριτηρίων του [Κανονισμού InvestEU](#).

• **Επιτροπές**

– Επιτροπή Νομικών Εμπειρογνομόνων

Έργο της Επιτροπής είναι η κατάρτιση του Σχεδίου Νόμου για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση. Ειδικότερα: η μελέτη των βέλτιστων νομοθετικών πρακτικών διεθνώς για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που ανακύπτουν από την απεξάρτηση Περιφερειών ή/και τομέων από βιομηχανικές διεργασίες έντασης εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τη χρήση λιγνίτη, η καταγραφή και η αξιολόγηση σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, των καταλληλότερων μέτρων για την επίτευξη της ταχείας και αποτελεσματικής υλοποίησης του ΣΔΑΜ, τη βέλτιστη αξιοποίηση των εδαφών, την απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών, την προσέλκυση επενδύσεων και την αναβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και, τέλος, η διαμόρφωση των αξόνων της δομής του Σχεδίου Νόμου, ως εξής: α) σύσταση των αρμοδίων διοικητικών οργάνων και η θέσπιση ειδικών κανόνων για την ταχεία διεκπεραίωση όλων των σχετικών με το ΣΔΑΜ, διαδικασιών, β) δημιουργία των πρόσφορων νομικών οντοτήτων, γ) ρύθμιση ζητημάτων όσον αφορά τις προς αποκατάσταση και αξιοποίηση εκτάσεις, δ) νομική αποτύπωση των πόρων και των κινήτρων και ε) πρόβλεψη ειδικών ρητρών για την εξασφάλιση του καθεστώτος της Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.

– Τεχνική Επιτροπή προ-αξιολόγησης επενδυτικών προτάσεων και αναπτυξιακών σχεδίων.

Έργο της Τεχνικής Επιτροπής είναι η προκαταρκτική αξιολόγηση επενδυτικών προτάσεων και αναπτυξιακών σχεδίων, η διατύπωση γνώμης και συστάσεων, καθώς και κάθε άλλη πρόσφορη σχετική ενέργεια. Στο αντικείμενο

της Επιτροπής εντάσσονται ενδεικτικά οι κάτωθι ενέργειες: Επεξεργασία κριτηρίων και μεθοδολογίας προκαταρκτικής αξιολόγησης (pre-screening) προτάσεων και σχεδίων στις υπό μετάβαση Περιφέρειες/ περιοχές, Εκπόνηση εγχειριδίου προκαταρκτικής αξιολόγησης προτάσεων και σχεδίων, προκαταρκτική αξιολόγηση προτάσεων και σχεδίων που τίθενται υπόψη της Συντονιστικής Επιτροπής από διάφορους φορείς, προκαταρκτική ανάλυση επιπτώσεων στην οικονομία, την απασχόληση, την ενέργεια και το περιβάλλον των ως άνω προτάσεων και αναπτυξιακών σχεδίων και, τέλος, η αξιολόγηση προτάσεων για την αξιοποίηση εργαλείων Τεχνικής Βοήθειας των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. και Διεθνών Οργανισμών, με σκοπό την ανάπτυξη ώριμων και βιώσιμων επενδυτικών έργων στις υπό μετάβαση περιοχές.

- Επιτροπή αξιοποίησης Ορυκτών Πρώτων Υλών στις λιγνιτοφόρες περιοχές

Έργο της Επιτροπής είναι η διαμόρφωση στρατηγικής και πλαισίου ανάπτυξης ΟΠΥ στις λιγνιτικές περιοχές. Ειδικότερα: η επεξεργασία κριτηρίων και μεθοδολογίας, η αναλυτική καταγραφή των υφιστάμενων ενεργών δραστηριοτήτων ΟΠΥ στις περιοχές ενδιαφέροντος, η καταγραφή αναξιοποίητων αλλά τεκμηριωμένα υπαρκτών αποθεμάτων ΟΠΥ στις περιοχές ενδιαφέροντος και η κατάρτιση καταλόγου εξ' αυτών που δύνανται να αξιοποιηθούν σύμφωνα με τα σημερινά οικονομοτεχνικά δεδομένα, η κατάρτιση καταλόγου προτάσεων δευτερογενούς αξιοποίησης των ως άνω δραστηριοτήτων και η χωροταξική ένταξή τους στην περιοχή που θα χωροθετηθεί (π.χ. εργοστάσιο πληρωτικών, εργοστάσιο πλακιδίων, εργοστάσιο βελτιωτικών εδαφών με χρήση λιγνίτη κ.λ.π.), η δημιουργία προτύπων ένταξης των δραστηριοτήτων αυτών εντός των χωροθετημένων περιοχών χωρίς πρόσθετο παραστατικό πλην της πλήρωσης του προτύπου (περιβαλλοντικά και αδειοδοτικά standards, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία), η προκαταρκτική ανάλυση επιπτώσεων στην οικονομία, την απασχόληση και το περιβάλλον των ανωτέρω και ο προσδιορισμός κινήτρων για την προσέλκυση επενδύσεων καθώς και η επεξεργασία αναγκαίων νομοθετικών ρυθμίσεων.

Οι ανωτέρω Ομάδες Εργασίας και Διοίκησης Έργου (ΟΔΕ) και Επιτροπές συστάθηκαν, συγκροτήθηκαν και λειτουργούν με απόφαση του Προέδρου της Συντονιστικής Επιτροπής.

Ολοκληρωμένος χωρικός (χωροταξικός και πολεοδομικός) σχεδιασμός

Οι χωρικές παρεμβάσεις και ρυθμίσεις και τα οικονομικά, διαχειριστικά ή άλλα μέσα, μέτρα και προγράμματα δράσης, κατά φάσεις και φορείς χρηματοδότησης, τα οποία κρίθηκαν απαραίτητα για την ανάπτυξη, την αποκατάσταση και την αναβάθμιση των Ζ.ΑΠ., καθορίστηκαν σε πρώτη φάση στη Συντονιστική Επιτροπή και θα προσδιοριστούν και εξειδικευθούν περαιτέρω στο στάδιο της εκπόνησης των Ε.Π.Σ., που θα καλύπτουν χωρικά τις περιοχές των λιγνιτικών πεδίων και των μονάδων παραγωγής της ΔΕΗ που βρίσκονται εντός των ορίων των Ζ.ΑΠ., επηρεάζοντας είτε άμεσα είτε έμμεσα τη διαδικασία απολιγνιτοποίησης.

Ο σχεδιασμός υιοθετήθηκε ομόφωνα από την 4η Κυβερνητική Επιτροπή, στις 11.08.2020, και θεσπίστηκε με τον ν. 4759/2020.

• Προσδιορισμός Γενικών Χρήσεων Γης

- Στο πλαίσιο της κατάρτισης του ΣΔΑΜ, ολοκληρώθηκε μελέτη σχετικά με τις υφιστάμενες και θεσμοθετημένες Χρήσεις Γης των λιγνιτικών πεδίων. Βασική επιδίωξη αποτέλεσε η διασύνδεση του αναπτυξιακού και χωρικού πυλώνα στο σχεδιασμό του χώρου, η εφαρμογή ορθολογικών κανόνων σχεδιασμού σε χωροταξική κλίμακα με στόχο την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση.
- Πραγματοποιήθηκε εκτεταμένη συλλογή και σύνθεση δεδομένων από σχετικές μελέτες και συνεργαζόμενους φορείς, χαρτογραφήθηκαν οι υφιστάμενες χρήσεις/καλύψεις γης, μελετήθηκαν και αποτυπώθηκαν τα βήματα για την θεσμοθέτηση των νέων χρήσεων που θα εξυπηρετούν βέλτιστα την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, την αιεφόρο ολοκληρωμένη ανάπτυξη μέσα από τις επενδυτικές και αναπτυξιακές, εμβληματικές και όχι μόνο, δράσεις του ΣΔΑΝ.
- Καταρτίστηκε πρόταση χωροθέτησης νέων χρήσεων η οποία δύναται να υλοποιήσει τις δράσεις/κατευθύνσεις του ΣΔΑΜ με την άμεση εφαρμογή χωρικών εργαλείων θεσμοθέτησης χρήσεων (π.χ. Ε.Π.Σ.).

• Θέσπιση Ζωνών Απολιγνιτοποίησης (Ζ.ΑΠ.) και Πυρήνων Ζ.ΑΠ. (πεδία εξόρυξης λιγνίτη)

– Με την παρ. 1 του άρθρ. 155 του ν. 4759/2020 (ΦΕΚ Α' 245/09.12.2020) θεσμοθετήθηκαν ως Ζώνες Απολιγνιτοποίησης (Ζ.ΑΠ.) οι Χωρικές Ενότητες που προσδιορίζονται κατά μήκος και εκατέρωθεν του άξονα Κοζάνης - Πτολεμαΐδας - Αμυνταίου – Φλώρινας και στην περιοχή της Μεγαλόπολης, οι οποίες περιλαμβάνουν τα εδάφη των ευρέων ζωνών εξόρυξης λιγνίτη και λειτουργίας των ΑΗΣ της ΔΕΗ Α.Ε.

– Χαρακτηρίζονται ως «Ζ.ΑΠ.» α. Οι Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης και Φλώρινας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, με την ονομασία «Ζώνη Απολιγνιτοποίησης Κοζάνης» (Ζ.ΑΠ. Κοζάνης) και «Ζώνη Απολιγνιτοποίησης Φλώρινας» (Ζ.ΑΠ. Φλώρινας), αντίστοιχα.

β. Ο Δήμος Μεγαλόπολης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με την ονομασία «Ζώνη Απολιγνιτοποίησης Μεγαλόπολης» (Ζ.ΑΠ. Μεγαλόπολης).

Χαρακτηρίζονται ως «Πυρήνες» των ως άνω Ζ.ΑΠ. οι αντίστοιχες περιοχές των λιγνιτικών πεδίων και μονάδων παραγωγής ενέργειας της Δ.Ε.Η. Α.Ε., που βρίσκονται εντός των ορίων των Ζ.ΑΠ.

– Εντός των Ζ.ΑΠ. καταστρώνονται και εκτελούνται δράσεις και προγράμματα, υλοποιούνται παρεμβάσεις και λαμβάνονται μέτρα για την εξυπηρέτηση των σκοπών της δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών.»

Στις Ζ.ΑΠ. θα δημιουργηθεί ένα χωρικό και κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο Δίκαιης Μετάβασης με βασικούς στόχους την αναδιάρθρωση της παραγωγικής ενεργειακής δραστηριότητας, τον ανασχεδιασμό των επιχειρηματικών προοπτικών ανάπτυξης των τριών τομέων παραγωγής, την αντιμετώπιση της περιβαλλοντικής υποβάθμισης τόσο στα φυσικά και ανθρωπογενή συστήματα όσο και στο τοπίο, την εναρμόνιση με τη γενικότερη ενεργειακή και κλιματική πολιτική της Ε.Ε. και της χώρας⁷, και, τέλος, την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων στις επηρεαζόμενες περιοχές. Στη συνέχεια, με γνώμονα την επίτευξη περιβαλλοντικής, κοινωνικής και οικονομικής ισορροπίας στις περιοχές μετάβασης, σε αρμονία με τους άξονες προτεραιότητας του ΣΔΑΜ (πυλώνες ανάπτυξης).

– Ολοκληρώθηκε ψηφιακός χάρτης των Ζ.ΑΠ. επί του οποίου αποτυπώθηκε αναλυτικά η πρώτη ενδεικτική και ρεαλιστική χωροθέτηση χρήσεων ύστερα από καταγραφή, μελέτη και ανάλυση των υφιστάμενων χρήσεων γης, των δεσμευμένων περιοχών (π.χ. εγκεκριμένοι φωτοβολταϊκοί σταθμοί), του συγκοινωνιακού δικτύου, των δικτύων μεταφοράς ενέργειας, των ψηφιακών μοντέλων εδάφους, των θεσμοθετημένων χρήσεων γης, των κατευθύνσεων χωρικών κανόνων κ.λπ. Η πλήρης και σωστή αποτύπωση των χρήσεων γης θα γίνει με την εκπόνηση των βασικών μελετών των Ε.Π.Σ.

– Προωθείται «κατ' απόλυτη προτεραιότητα» η υλοποίηση έργων Α.Π.Ε. και Σ.Η.Θ.Υ.Α. σε Ζ.ΑΠ., σε εφαρμογή του άρθρου 156 του ν. 4759 (ΦΕΚ Α' 245/09.12.2020).

• **Κατάρτιση Τεχνικών Προδιαγραφών για την ανάθεση Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων στους πυρήνες των Ζ.ΑΠ.**

– Αποφασίστηκε και προωθείται η χρήση του θεσμικού εργαλείου των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (Ε.Π.Σ.) τα οποία και θεμελιώνουν τον σχεδιασμό της δίκαιης μετάβασης, καθώς μέσω του καθορισμού χρήσεων γης και των γεωμορφολογικών και γεωλογικών στοιχείων θα αποσαφηνισθεί ποιες δραστηριότητες μπορούν να αναπτυχθούν, σε ποια εδάφη και με ποιους όρους δόμησης.

– Ειδικότερα, με τα Ε.Π.Σ. θα καθοριστούν σε ένα σύνολο κειμένων, χαρτών και διαγραμμάτων: οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης, οι γενικοί όροι και περιορισμοί δόμησης, καθώς και κάθε άλλο μέτρο, όρος ή περιορισμός που απαιτείται για την υλοποίηση του ΣΔΑΜ. Με αυτόν τον τρόπο οι περιοχές μετάβασης θα καταστούν κατάλληλες, είτε για τη δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων δραστηριοτήτων και την εγκατάσταση επιχειρήσεων, είτε για την πραγματοποίηση άλλων προγραμμάτων εξυγίανσης, ανάπλασης καθώς και για την υλοποίηση παρεμβάσεων αποκατάστασης του τοπίου και του περιβάλλοντος.

– Το έργο προώθησης και επιτάχυνσης των διαδικασιών που απαιτούνται για την προκήρυξη, την εκπόνηση και την έγκριση των ΕΠΣ, έχει αναλάβει η εξειδικευμένη ΟΔΕ Χωρικού Σχεδιασμού ΣΔΑΜ.

– Μέχρι στιγμής, υπό την εποπτεία της αρμόδιας ΟΔΕ, έχουν ολοκληρωθεί οι ακόλουθες διαδικασίες:

- ✓ Στις 03.08.2021 εγκρίθηκε από το ΔΣ της ΔΕΗ το σχέδιο της προγραμματικής σύμβασης μεταξύ ΥΠΕΝ – ΔΕΗ ΑΕ, όπως προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 155 του ν.4759/2020, αναφορικά με την εκπόνηση των Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) εντός των Ζ.ΑΠ. από την ΔΕΗ ΑΕ με ιδίους πόρους και έως το τέλος του Σεπτεμβρίου 2021 αναμένεται η υπογραφή της από τα εμπλεκόμενα μέρη.

- ✓ Στις 26.08.2021 οι Ειδικές Τεχνικές Προδιαγραφές των μελετών για τα Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΕΠΣ) στις Ζ.ΑΠ. εγκρίθηκαν από τον αρμόδιο υφ. ΠΕΝ κ. Ταγαρά και στις 02.09.2021 δημοσιεύθηκαν σε ΦΕΚ (Β 4044)
- **Περίελευση στο δημόσιο εκτάσεων των λιγνιτικών πεδίων και των παγίων επί αυτών στοιχείων**, με εξαίρεση τις εκτάσεις που θα διατηρήσει η ΔΕΗ στην κυριότητά της για τις δικές της δραστηριότητες. Η συνολική επιφάνεια των εκτάσεων που θα περιέλθουν στο δημόσιο ανέρχεται σε ~164.000 στρέμματα (ποσοστό ~66% επί του συνόλου).
- **Αποκατάσταση, εξυγίανση και αναβάθμιση εκτάσεων που θα περιέλθουν στο δημόσιο.**
  - Διαχωρίστηκαν οι παρεμβάσεις που θα χρηματοδοτήσει το Ταμείο Ανάκαμψης και εκείνες που θα χρηματοδοτήσει το ΤΔΜ. Ως «κανόνας» διαχωρισμού προκρίθηκε η χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης των εργασιών που συνδέονται με την αποκατάσταση των εδαφών/ “land restoration” (ήτοι: κατάλληλη προετοιμασία εδαφώνως υπόβαθρου υποδοχής νέων χρήσεων γης/ δραστηριοτήτων), ενώ το ΤΔΜ θα χρηματοδοτήσει την εκτέλεση των έργων τα οποία είναι αναγκαία για την αναπροσαρμογή της χρήσης των εδαφών αυτών / “repurposing” ως υποδοχέων νέων οικονομικών δραστηριοτήτων (ήτοι: κατασκευή των αναγκαίων υποδομών ή/και των ανωδομών για την εφαρμογή των νέων χρήσεων γης και την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων όπως είναι π.χ. τα επιχειρηματικά πάρκα).

Καταρτίζεται ένα σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο για τη ΔΑΜ

- **Ψηφίστηκε σειρά επειγουσών νομοθετικών ρυθμίσεων**
  - Άρθρο 104 παρ. 5 [v. 4685/2020](#), ΦΕΚ Α'92/7.5.2020 για τη σύσταση της Τεχνικής Γραμματείας με σκοπό την υποστήριξη της Συντονιστικής Επιτροπής στην εκτέλεση των καθηκόντων που τις ανατέθηκαν με την Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου.
  - Άρθρο 54 του [v. 4710/2020](#), ΦΕΚ Α'142/23.07.2020) για την εκχώρηση σε Ενδιάμεσο Φορέα καθηκόντων διαχείρισης προγραμμάτων περιβαλλοντικού χαρακτήρα που εμπίπτουν στους σκοπούς του Πράσινου Ταμείου, κατόπιν απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας την οποία εισηγείται το Πράσινο Ταμείο.
  - Άρθρα 154-155 [v. 4759/2020](#), ΦΕΚ Α'245/29.12.2020) με την οποία θεσπίστηκαν ειδικές ρυθμίσεις για τον χωρικό σχεδιασμό ΣΔΑΜ καθώς και για την υλοποίηση έργων ΑΠΕ και Συμπαγωγής Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης στους Πυρήνες των Ζ.ΑΠ.
- **Καταρτίστηκε το προσχέδιο Νόμου για τη ΔΑΜ**
  - Όπως προαναφέρθηκε, προβλέπεται η σύσταση Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΥ ΔΑΜ), με κύρια αρμοδιότητα τον κεντρικό σχεδιασμό και προγραμματισμό των πολιτικών ΔΑΜ, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των διαδικασιών υλοποίησης των έργων, επενδύσεων και αναπτυξιακών σχεδίων ΔΑΜ, τη διαχείριση και το συντονισμό της αξιολόγησης όλων των διαθέσιμων πηγών χρηματοδότησης (εθνικών και ευρωπαϊκών)
  - Επίσης, προβλέπεται η σύσταση της Ελληνικής Εταιρείας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης ΑΕ, με κύριο σκοπό την αναβάθμιση και αξιοποίηση των εδαφών που περιλαμβάνονται στις Ζ.ΑΠ., τον ανασχεδιασμό των επιχειρηματικών προοπτικών ανάπτυξής τους, την προσέλκυση και προώθηση επενδυτικών συνεργασιών και την end-to-end υποστήριξη των επενδυτών, την εκτέλεση και διαχείριση έργων υποδομής και ανάπτυξης στις περιοχές ΔΑΜ, την ωρίμανση, ανάθεση και παρακολούθηση έργων στις περιοχές μετάβασης υπό μορφή ΣΔΙΤ, τη λειτουργία της ως βασικός δικαιούχος ή/και ενδιάμεσος φορέας διαχείρισης του Προγράμματος ΔΑΜ, τη λειτουργία της ως επισπεύδων φορέας για τη σύνταξη ΕΠΣ καθώς ως αναθέτων φορέας για τις μελέτες, τη διαχείριση και την εκμετάλλευση των ακινήτων.
- **Εισαγωγή και σταδιακή εφαρμογή «Ρήτρας Δίκαιης Μετάβασης».**

Μετά από εισήγηση του Προέδρου της Συντονιστικής Επιτροπής (3^η συνεδρίαση, 15.5.2020), υιοθετήθηκε από την Κυβερνητική Επιτροπή και ήδη εφαρμόζεται η «Ρήτρα Δίκαιης Μετάβασης» με την οποία σκοπείται η ενσωμάτωση της λογικής της δίκαιης μετάβασης τόσο στον σχεδιασμό, όσο και στο νομοθετικό έργο της Κυβέρνησης, μέσω στοχευμένων ειδικών αποφάσεων και ρυθμίσεων που θα ενισχύουν την ανάπτυξη στις περιοχές δίκαιης μετάβασης.

Η «Ρήτρα Δίκαιης Μετάβασης» έχει ήδη ενσωματωθεί στις ακόλουθες νομοθετικές και λοιπές πρωτοβουλίες του Υπουργείου Ενέργειας και Περιβάλλοντος.

- Πρόγραμμα «Εξοικονομώ-Αυτονομώ» το οποίο στοχεύει στην ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας, προβλέποντας προσαύξηση του βασικού ποσοστού επιχορήγησης κατά 10% στις λιγνιτικές περιοχές,
- [Νόμος για την ηλεκτροκίνηση](#) (ν. 4710/2020, ΦΕΚ Α'142 / 23.7.2020) στον οποίο προβλέπονται κίνητρα για την ανάπτυξη της ηλεκτροκίνησης με ενισχυμένους συντελεστές στις λιγνιτικές περιοχές και τίθενται τα θεμέλια για σχετικές επενδύσεις τοπικά,
- Επιτάχυνση έργων ΑΠΕ: με [Απόφαση](#) του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΦΕΚ Β' 940/29.3.2020) προβλέπεται ειδικός κατάλογος προτεραιότητας στην αξιολόγηση και χορήγηση προσφορών σύνδεσης για έργα ΑΠΕ στις λιγνιτικές περιοχές. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η από την 1.9.2020 έναρξη λειτουργίας γραφείου ΑΠΕ του Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. στην Κοζάνη.

Δημιουργούνται νέοι μηχανισμοί εφαρμογής και εργαλεία υποστήριξης

- Δημιουργία νέας Επιχειρησιακής Μονάδας στον Οργανισμό “Enterprise Greece”

Σε συμφωνία της Συντονιστικής Επιτροπής ΣΔΑΜ με την [Enterprise Greece](#), αποφασίστηκε, [συγκροτήθηκε](#) και ήδη λειτουργεί στον οργανισμό, Ομάδα Κρούσης (Task Force) η οποία θα μετεξελιχθεί σε αυτοτελή επιχειρησιακή μονάδα. Η Task Force παρέχει ήδη υπηρεσίες γενικής αναφοράς και συνολικής εξυπηρέτησης των επενδυτών (one stop shop) που ενδιαφέρονται να επιχειρήσουν στις περιοχές μετάβασης. Η υποστήριξη της οργάνωσης της νέας μονάδας έχει ανατεθεί στην εταιρεία συμβούλων Mc Kinsey (Request for proposal: Enterprise Greece).

- Ίδρυση της ΕΛ.Ε.Δ.Α.Μ.

Στην κυριότητα της εταιρίας θα περιέλθουν όλες οι γαίες των ευρέων ζωνών εξόρυξης λιγνίτη και τα πάγια επί αυτών στοιχεία, εκτός εκείνων μόνο που θα διατηρήσει η ΔΕΗ Α.Ε. για δικές της δραστηριότητες. Όπως προαναφέρθηκε, η εταιρία θα αναλάβει την αρμοδιότητα αναβάθμισης των εκτάσεων αυτών και θα αναπτύξει σχεδιασμούς για την αξιοποίησή τους.

- Δημιουργία «Παρατηρητηρίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης».

Το Παρατηρητήριο θα παρέχει συστηματική και έγκυρη πληροφόρηση και ανάλυση για το είδος και την έκταση των προκαλούμενων μεταβολών στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό των εδαφών ΔΑΜ. Η πληροφόρηση αυτή θα αποτελεί τη βάση για την τακτική ενημέρωση κάθε ενδιαφερόμενου μέρους, για την διαμόρφωση πολιτικής καθώς και για τη λήψη διορθωτικών μέτρων παρέμβασης. Το Παρατηρητήριο σχεδιάζεται με την υποστήριξη του Ινστιτούτου Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών στα ακόλουθα αντικείμενα: α) προγραμματισμό απαιτήσεων έργου και ροής εργασιών, β) μελέτη ανάλυσης κινδύνου ΣΔΑΜ και Εδαφικών Σχεδίων, με αδρομερές σχέδιο αντιμετώπισης κινδύνων, γ) αρχικό προσδιορισμό συστήματος δεικτών, το οποίο θα συνδέεται άμεσα με τους στόχους του ΣΔΑΜ και των Εδαφικών Σχεδίων, δ) ανάπτυξη μηχανισμού διαπίστωσης και αποτίμησης των κινδύνων άμεσα συνδεδεμένου με το σύστημα δεικτών και τους στόχους επίτευξης της δίκαιης μετάβασης, ε) αρχική αποτίμηση των απαιτούμενων δεδομένων ώστε να προκύψει η διαθεσιμότητά τους από υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα και η ανάγκη άντλησής τους με λοιπά εργαλεία (π.χ. έρευνες πεδίου), στ) προσδιορισμός του είδους της έρευνας πεδίου βάσει των υπολειπόμενων απαιτούμενων στοιχείων, ζ) πιθανή οργανωτική δομή, αρμοδιότητες και αναγκαίοι πόροι για τη λειτουργία Παρατηρητηρίου, η) ανάλυση της λειτουργίας του έργου εφαρμόζοντας αρχές σχεδιασμού της διαχείρισης έργων (Project management) και προσδιορίζοντας παραδοτέα, χρόνο παράδοσης, εκτίμηση ανθρωποχρόνου και λοιπών παραμέτρων που επηρεάζουν το κόστος, θ) μηχανισμό διακυβέρνησης, διαδικασίες εργασίας, κ.ά. και ι) τεχνικές προδιαγραφές για την πρόσληψη αναδόχου που θα λειτουργήσει το Παρατηρητήριο.

- Στρατηγική Ψηφιακού Μετασχηματισμού για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση

Εκπονήθηκε η Στρατηγική Ψηφιακού Μετασχηματισμού για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (Στρατηγική ΨΜ

ΔΑΜ), από την εταιρεία DRAXIS ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΕ σε συνεργασία με την ΟΔΕ ΨΜ ΣΔΑΜ, με χρηματοδότηση από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Φορέα υλοποίησης την Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε. στο πλαίσιο της μελέτης με τίτλο «Διαμόρφωση του Αναπτυξιακού Πυλώνα Ψηφιακού Μετασχηματισμού του Γενικού Σχεδίου Δράσης Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση». Η μελέτη αποτελεί υποστηρικτικό κείμενο για την εξειδίκευση παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται στα ΕΣΔΙΜ αλλά και στο ΠΔΑΜ 2021-2027, καθώς καταρτίστηκε παράλληλα με τα στρατηγικά αυτά κείμενα.

Πρόκειται για ένα συγκροτημένο κείμενο στρατηγικής εναρμονισμένο με τις κατευθύνσεις της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού και σε συνάφεια με τη μελέτη Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Ελληνικής Βιομηχανίας⁸, για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης, την ανάδειξη της ψηφιακής οικονομίας & ανταγωνιστικότητας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Η μελέτη περιλαμβάνει ένα Επιχειρησιακό Σχέδιο στη λογική ενός οδικού χάρτη υλοποίησης ενδεικτικών παρεμβάσεων στις περιοχές ΔΑΜ με προτεραιότητα την παραγωγή καινοτομίας σε συμμόρφωση με τη Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης. Με αφετηρία τον προσδιορισμό των στρατηγικών στόχων του ΨΜ των περιοχών ΔΑΜ, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του Κανονισμού για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και των σχετικών κειμένων πολιτικής της ΕΕ, το Επιχειρησιακό Σχέδιο διαρθρώνεται σε Άξονες παρέμβασης, Επενδυτικές προτεραιότητες και Επενδυτικούς στόχους με συγκεκριμένες ομάδες παρεμβάσεων. Οι Άξονες παρέμβασης αλληλοεπιδρούν, δημιουργώντας συνέργειες και μεγιστοποιώντας τα προσδοκώμενα οφέλη και αφορούν στα: Ψηφιακή Επιχειρηματικότητα, Ψηφιακό Μετασχηματισμό Πόλεων και Κοινοτήτων και Ψηφιακές Δεξιότητες.

Η χρηματοδότηση των παρεμβάσεων που περιλαμβάνονται στη Στρατηγική ΨΜ ΔΑΜ δεν περιορίζεται στους πόρους του ΠΔΑΜ.

- Υπεγράφη Προγραμματική Συμφωνία με την ΚτΠ ΑΕ για την υλοποίηση των ακόλουθων 4 δράσεων / εργαλείων (χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο).
  - Πλατφόρμα Γεωχωρικής Διαχείρισης και Προβολής Δημόσιων και Ιδιωτικών Υποδομών και Εκμεταλλεύσεων των περιοχών ΔΑΜ
  - Πλατφόρμα επαγγελματικής κοινωνικής δικτύωσης και διασύνδεσης εργαζομένων, φορέων κατάρτισης, οργανισμών Δημοσίου και επιχειρήσεων».
  - Μηχανισμός παρακολούθησης περιβάλλοντος και αγροτικών εκμεταλλεύσεων
  - Σύστημα Παρακολούθησης της Αναπτυξιακής Πορείας των περιοχών παρέμβασης ΣΔΑΜ – Παρατηρητήριο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.
- Υπογραφή Συμφωνίας συνεργασίας με την ΕΤΕπ
  - Ο Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης θα στηρίξει τις δημόσιες επενδύσεις σε «περιοχές έντασης άνθρακα» στην Ελλάδα και σε ολόκληρη την Ευρώπη, ενώ θα υποστηρίξει επίσης τη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Ο Μηχανισμός θα συνδυάσει επιχορηγήσεις ύψους 1,5 δισ. ευρώ που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ με δάνεια ύψους 10 δισ. ευρώ από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, για την κινητοποίηση δημόσιων επενδύσεων ύψους μεταξύ 25 και 30 δισ. ευρώ.
  - Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ως τράπεζα της ΕΕ για το κλίμα, είναι προσηλωμένη στην αύξηση της οικονομικής υποστήριξης και της στήριξης σε θέματα βέλτιστων πρακτικών για δημόσιες επενδύσεις υψηλού αντικτύπου σε περιοχές στην Ελλάδα και σε άλλα μέρη της Ευρώπης οι οποίες επηρεάζονται περισσότερο από την ενεργειακή μετάβαση.
  - Τον Ιούνιο 2021 υπογράφηκε μεταξύ του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Προέδρου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων Συμφωνία με βάση την οποία η ΕΤΕπ θα υποστηρίξει επενδύσεις στη βιώσιμη ενέργεια, τις μεταφορές, την κοινωνική στέγαση, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και το περιβάλλον σε όλη τη Δυτική Μακεδονία και τη Μεγαλόπολη, ύψους 325 εκατ. €.
  - Ειδικό της ΕΤΕπ θα συνεργαστούν με Έλληνες εταίρους για να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές και να βοηθήσουν στην προετοιμασία και υλοποίηση του έργου υποστήριξης των τοπικών κοινοτήτων που εξαρτώνται από την παραγωγή λιγνίτη και τη βιομηχανία.

⁸ «Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Ελληνικής Βιομηχανίας»: Έργο το οποίο σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε με πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων -DG Reform), με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Προγράμματος Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων.

Η ΣΕΠ ΣΔΑΜ εκκίνησε τις δραστηριότητές της στις 17.03.2020, με τον ορισμό από την Κυβερνητική Επιτροπή του Προέδρου της και Συντονιστή του Σχεδίου